

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5 - Telefon št. 8122, 8123, 8124, 8125, 8126.  
 Inzeratni oddetek: Ljubljana, Selensburgova ul. 6 - Tel. 4392 8492.  
 Podružnica Maribor: Grajski trg 7. Telefon št. 2455.  
 Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2. Telefon št. 190.  
 Računi pri post. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga č. 78.180, Wien št. 105.241.

# JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon št. 8122, 8123, 8124, 8125, 8126 Maribor, Grajski trg 7, telefon št. 24-55. Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

## Po hitlerjevskem kongresu

V spominu je še lanski kongres narodno socialistične stranke v Nemčiji, ki je ves potekel v znamenju ostrih ideoloških gesel proti boljševizmu. Od tega kongresa dalje se je v že itak zapleteni mednarodni razvoj bolj in bolj vpletala nevarnost ideološkega razcepa Evrope in sveta v dva tabora, fašističnega in komunističnega. Letošnji hitlerjevski kongres v Nürnbergu je bil sredi mnogih vznemirljivih mednarodnih dogodkov močno potisnjen v ozadje. Sicer pa po svojem poteku ni prinesel novih sensacij, ki bi obrnile večjo pozornost nanj.

Po svojem programu je bil letošnji kongres namenjen proslavi dela in je bil temu svojemu programu odgovarjajoče tudi nazvan »kongres dela«. Po sijaju in zunanjih paradah pa je prekosil vse dosedanje, enako tudi po številu udeležencev, saj se je letos zbralo v Nürnbergu okoli tri četrtilijona strankinih članov. V vseh drugih pogledih je tudi letošnji zborovanje hitlerjevcev pomenilo samo ponovitev že znanih udarnih gesel iz prejšnjega leta: kampanja proti boljševizmu, gospodarska štiriletkina v zvezi z nemško avtarkijo in zahteva po vrnitvi kolonij. Rasna mitika in že tradicionalni izpadi proti židom seveda niso izostali, nekoliko manjša pa se je zdela letošnja bojevitost proti cerkvam. V ostalem je bil letošnji kongres bolj posvečen notranji kakor zunanji politiki.

V vrsti hitlerjevskih kongresov letošnjemu najbrž ne bo mogoče pripisovati posebnega pomena. Ako bo imel v razvoju tretjega rajha vendarle kako določeno mesto, se zdi, da mu bo pripadlo bolj zaradi nekaterih z njim vzporednih dogodkov kakor pa po samem poteku. Dasi je namreč kongres že zaključen, pomenijo napovedani veliki jesenski manevri nemške armade nekakšno neuradno njegovo nadaljevanje. Kajti velike parade vseh mogočih uniformiranih edinic, ki so se v šestih dneh vrstile pred kancelarjem Hitlerjem v Nürnbergu, so pomenile dejansko samo uvod v še silnejšo in mogočnejšo paradu vseh vojaških sil tretjega rajha, paradu, ki jo bo dobila še poseben poudarek s tem, da ji bo prisostvoval tudi vodja fašistične Italije Mussolini.

S tega vidika lahko prisodimo letošnjemu nürnbergskemu kongresu pomen novega napenjanja loka v nacistični preobrazbi Nemčije. Ko se je septembra 1933 osem mesecev po prevzemu oblasti, sestel prvi kongres nemške narodno socialistične stranke, je bil to predvsem kongres »rujavih strajc«. Hitlerjevih bojnikov, ki so priradili prvo »slavo« svoje notranjepolitične zmage. Zato je razumljivo, ako je ta prvi kongres potekel predvsem v znamenju obračunavanja z dotodanjimi notranjepolitičnimi nasprotniki.

Septembra 1934 se je sestel drugi nacistični kongres, dva meseca po znanih eksekucijah z dne 30. junija istega leta. Nezaupljivost napram lastnim pristajem je vtisnila vsemu kongresu poseben pečat, ki je bil že na zunaj viden v večjem nadzorstvu in manjši giblivosti udeležencev, ki so prišli na kongres le v omejenem številu. V vojaškem pogledu pa je drugi nacistični kongres v toliko važen, ker se je tedaj prvič pojavila na hitlerjevskih svečanostih nemška armada.

Tretji kongres v septembru 1935 je v analih nemške narodno socialistične stranke označen kot »triumf voljev«, kajti vršil se je v letu, ko je Nemčija samovoljno uvedla obvezno vojaško dolžnost navzlic protestom z leve in desne in navzlic nevarnosti popolne mednarodne osamljenosti, ki ji je pretila zaradi sponanja znane »streške fronte«. Nemška armada, ki je bila v miniaturni zastopana že na drugem kongresu leto popreje, se je na tretjem kongresu narodno socialistične stranke objavila že kot osrednji steber režima. Posebnost svoje vrste na tem kongresu pa so bili zakoni proti židovstvu, ki pomenijo uradno sankcioniranje hitlerjevškega antisemitizma.

Četrty kongres v septembru 1936 pomeni prvo večjo afirmacijo hitlerjevstva navzven. Poteklo je komaj pol leta, odkar si je Hitler dovolil drugo večje mednarodno samovoljnost: kršenje lo-karnske pogodbe z vkorakanjem nemških čet v dotodaj razoroženo Porenje. V borbi proti »versajskemu diktatu« stopa Hitler samozavestno pred svoje pristaše kot osvoboditelj domovine. Gospodarski položaj Nemčije pa se slabša od dne do dne in Hitler je bolj in bolj prisiljen računati s težko domačo realnostjo. Kongres v Nürnbergu postavi dve prestižni rešitvi: gospodarsko štiriletko in začetek ostre protiboljševiške kampanje.

Letošnji nacistični kongres pada v leto težkih zunanjepolitičnih preizkušenj in nevarnih mednarodnih zapletenj, ki se v naglem tempu menjavajo na mednarodni pozornici. Poteklo je leto brez pomebnjših »izviršenih dejstev«, ako izvenzamem ukinitve medna-

# MASARYKA PREPELJEJO DANES V PRAGO

Da se olajša udeležba inozemskim odposlancem, je pogreb zopet preložen na torek

### Velike priprave za pogrebne svečanosti

Praga, 16. septembra. br. Vsa češkoslovaška republika, zlasti pa prestolnica je v znak vsenarodne žalosti. Če tudi teče dnevno življenje dalje, se vendar na vsakem koraku vidi, kako globoko se je vsega prebivalstva dojmila smrt prezidenta Osvoboditelja. Črne zastave, ki se vsejeto raz poslopij in plapolajo v lahmem veselem vetriču, dajejo tudi na zunaj mestu turbno sliko. Trgovske izložbe so vse v črni. Povsod so izložene slike in kipi pokojnega Masaryka. Tudi tramvajski vozovi, avtobusi in avtomobili imajo črne zastavice. Vsa zborovanja in prireditve, ki so bile napovedane za te dni, so odpovedane. Gledališča so zaprta, po dvoranah kinematografov pa se vrše žalna zborovanja raznih organizacij. Tudi v političnem življenju je nastal popoln zastoj. Molče je bilo med političnimi strankami sklenjeno premirje za dobro narodnega žalovanja.

S tem večjo vemo pa se pripravlja češkoslovaška prestolnica, da poslednjič dostojno sprejme v svoji sredi onega, ki ga je leta 1918 pozdravila kot Osvoboditelja z nepopisnimi manifestacijami. Hradčani, pomoni dvorec čeških kraljev in oficialni sedež sedanega poglavarja republike, so se pretvorili v grad žalosti. Vse je prevlečeno s črmino, v tako zvani Plečnikovih dvoranah pa že postavljajo velik katafalk, ki bo poslednje bivališče mrtvega Osvoboditelja v Pragi.

### Pogreb bo vendarle v torek

Ministrski odbor, ki sestavlja program pogrebni svečanosti, je imel danes dopolno pomno sejo, na kateri so bile določene glavne podrobnosti. Na večerajšnji seji ministrskega sveta je bilo sklenjeno, da bo pogreb že v ponedeljek, 20. t. m. Glede na to pa, da so danes pripelle prijave inozemskih odposlancev, ki ne bi mogla do tega časa prispeti v Prago, je bilo danes sklenjeno, da bo pogreb vendarle v torek, 21. t. m. ob 10. dopoldne.

### Program za prevoz v Prago

Jutri, v petek, 17. t. m. zvečer bo krsta z zemskimi ostanke prvega prezidenta češkoslovaške republike brez posebnih ceremonij prepeljana iz Lany v Prago. Na Wilsonovem kolodvoru v Pragi bo krsto prevzelo odposlanstvo vojske, sestavljeno iz vseh edinic praške garnizije, ter jo bo prepeljalo na Hradčana. Ob poti bodo Sokoli in legionarji tvorili špalir in bodo svetili z baklami. Na Hradčanih bodo pričakovali nočni sprevid prezident republike dr. Beneš, predsednika obeh zbornic dr. Malypetr in Soukup, predsednik vlade dr. Hodža, prometni minister dr. Bohny, vojni minister Mahnik, notranji minister dr. Cerny, primator Prage dr. Zenkl, češki deželni glavar Sobotka in generaliteta.

V soboto bo od 9. ure dalje dovoljen dostop občinstvu. Mimohod bo urejen tako, da bo mogoče dnevno defilirati okrog 200.000 ljudi. Trikrat dnevno bo odrejen poseben čas za polaganje vencev po posameznih delegacijah, ki pa smejo imeti največ po šest članov. Dostop bo omogočen občinstvu brez prekinitve noč in dan vse do ponedeljka do 21. ure, to je tri dni in dve noči.

### Vojaški pogreb

Pogrebne svečanosti se bodo pričele v torek 21. t. m. ob 10. dopoldne. Ob tej uri bodo najvišji dostojanstveniki prinesli krsto iz Plečnikove dvorane na katafalk, ki bo postavljena pred Matjaževimi vrati na prvem dvorišču na Hradčanih. Tu se bodo zbrali najvišji odličniki, domači in inozemski. Prvi bo govoril prezident republike dr. Edvard Beneš. Po njegovem govoru bo godba intonirala koral, nakar bodo najvišji vojaški dostojanstveniki prinesli krsto s katafalke na topovsko lafeto. Pogreb bo vodil generalni inspektor češkoslovaške vojske general Srvovi.

Pogrebni sprevid bo krenil s Hradčanov po glavnih ulicah mimo parlamenta pred mestno hišo, kjer se bo ustavil pred spomenikom Neznane junaka. Tu bo zbrano zastopstvo mesta Prage.

Po poslovnih govorih pred parlamentom in mestno hišo bo krenil sprevid dalje do Wilsonovega kolodvora, kjer se bo lafeta s krsto ustavila pred glavnim vhodom. Tu se bo vojska poslovila od svojega prvega vrhovnega poveljnika. Pred krsto se bo poklonilo vseh 140 polkovnih zastav in standard. Po končanem defileju čet bodo krsto prinesli v posebni vlak, s katerim bo prepeljana v Lany. Z istim vlakom bo potovala samo rodina, dočim bodo ostali žalni gostje potovali z drugimi posebnimi vlaki.

rodnega režima na nekaterih nemških rekah. Vojaška sila Nemčije se dviga v znamenju prevelikega nesorazmerja med »kanoni« in »maslom«. Slabšanje gospodarskega položaja sili nemške gospodarstvenike k novim avtarkičnim ukrepom, dočim uradna Nemčija nenehoma postavlja v ospredje vprašanje vrnitve nekdanjih svojih kolonij. Ob tem vprašanju propadaje končno vsi poskusi zblížanja z Anglijo in Nemčija dokončno naveže svojo usodo na ideološko ji sorodno fašistično Italijo. Protiboljševiškemu geslu pa da poudarka še zvezo z Japonci. Tako pomeni letošnji peti nacistični kongres samo novo napenjanje loka v znamenju istih problemov. V vsem pa je logičen razvoj, katerega krona bodo za enkrat letošnji jesenski manevri nemške armade in prvi obisk vodje italijanskega fašizma v Nemčiji.

### Pogreb v Lanah

V Lanah bodo pogrebu prisostvovali samo člani rodbine najvišji odličniki s prezidentom republike na čelu in tuji žalni gostje. Masaryk bo v smislu svoje želje pokopan začasno na vaskem pokopališču v Lanah poleg svoje pokojne soproge, pozneje pa bo zgrajen zanj poseben mavzolej.

Na dan pogreba bo češkoslovaška poštna uprava izdala posebne znamke s sliko pokojnega Masaryka s črnim robom. Ta dan bodo tudi vse pošte v republiku uporabljale posebne štampiljke s primernim posvetilom v spomin na prvega prezidenta Osvoboditelja.

### Tuja zastopstva pri pogrebu

Praga, 16. septembra. br. Poleg velike udeležbe iz vse republike bodo prisostvovala pogrebim svečanostim tudi številna zastopstva iz inozemstva. Angleškega kralja Jurija VI zastopal angleški poslanik v Pragi sir Camell, rumunskega kralja prestolonaslednik Mihajlo, predsednik francoske republike Lebrun pa se bo najbrž osebno udeležil pogreba. Zastopnik jugoslovenskega kraljevega namestnika še ni definitivno določen. Ostale državne poglavarje bodo zastopali po večini njihovi poslaniki v Pragi. Med oficialnimi odposlanci bo tudi več ministrskih predsednikov, med drugimi jugoslovenski dr. Stojadinović, in rumunski dr. Tatarscu. Francosko vlado bo zastopal podpredsednik Leon Blum z več člani vlade. Pogreba se bodo udeležila tudi številna odposlanstva zavezniških vojsk.

### Sožalje vsega sveta

Praga, 16. septembra. br. Rodbina pokojnega Masaryka, prezident republike dr. Beneš in češkoslovaška vlada dobivajo neprestano neštevilne izzveze sožalja z vsega sveta. Poleg oficialnih predstavnikov posameznih držav izražajo sožalje tudi razne kulturne in gospodarske ustanove. Tako so pripelle sozalne brzojavke od rotarskih klubov iz vseh delov sveta. V teh brzojavkah slave pokojnega Masaryka kot največjega človekoljuba in pobornika miru in mednarodnega prijateljstva. Tudi predsedniki narodnih bank najrazličnejših držav so češkoslovaški narodni banki izrazili svoje sožalje. Posebno ginljive so

sozalne brzojavke organizacij bivših bojnikov, ki izražajo globoko spoštovanje Osvoboditelju češkoslovaškega naroda.

### Sloga v znaku žalosti

Praga, 16. septembra. br. Kako globoko se je dojmila smrt prezidenta Masaryka vseh narodnih slojev v češkoslovaški republiki, kažejo najbolj dogodki v narodno mešanih pokrajinah. V spoštovanju do velikega pokojnika so stopila v ozadje vsa dosežanja nasprotna in povsod se vrše skupne žalne svečanosti, pri katerih sodelujejo popolnoma složno češka, nemška ter madžarska društva, kar se doslej ni še nikdar zgodilo.

Praga, 16. septembra. A.A. Izvršni odbor češkoslovaške komunistične stranke je objavil proglaš, v katerem poudarja veličino izgube predsednika Masaryka za delavstvo in njegove zasluge za delavski pokret.

### Žalna seja čl. narodnega predstavništva

Praga, 16. septembra. br. Češkoslovaško narodno predstavništvo bo imelo v ponedeljek žalno sejo. Poslanska zbornica se sestane popoldne ob 3., senat pa ob 4. Predsednika obeh zbornic bosta imela spominke govora, ki ju bodo prenašale vse češkoslovaške radijske postaje.

## Žaluoja Jugoslavija

Sožalje Nj. Vel. kraljice Masarykovi hčerki

Beograd, 16. septembra. A.A. Nj. Vel. kraljica Marija je poslala gđt. Alici Masarykovi ob smrti prezidenta Osvoboditelja te brzojavko:

Gđt. dr. Alici Masarykovi, Praga. — Prejmite moje najgloblje sožalje v vaši veliki boilesti. — Marija.

Beograd, 16. septembra. p. Tudi danes so velike množice ljudi prihajale na češkoslovaško poslaništno in izražale, poslaniku in njegovim zastopnikom svoje sožalje ob smrti prezidenta Masaryka, obenem pa so se vpisovale v sozalne knjige. Danes dopoldne so bili na poslaništno tudi člani vodstva Saveza SKJ, ki jih je sprjel poslanik Girsca. Po Beogradu so se vršile mnogobrojne komemoracijske seje, med drugimi komemoracija vojnih invalidov, češkoslovaške-jugoslovenske gospodarske zbornice, itd. Opoldne so prišli na poslaništno izraziti sožalje zastopniki trgovskih in industrijskih zbornic, ki so se danes zbrali v Beogradu na skupno konferenco.

### Zastopniki Zagreba na pogrebu

Zagreb, 16. septembra. o. V Zagrebu je bila o 11. dopoldne žalna seja mestnega sveta. Pred predsedniško mizo je bil na črno odeto stajalo postavljen portret pokojnega češkoslovaškega prezidenta, obrobjen s črmino. Zupan dr. Pečić je imel spominke govor, ki so ga vsi poslušali stoji. Sklenjeno je bilo, da se pošljeta sozalne brzojavki prezidentu Benešu in praškemu primatorju dr. Zenklju, Zagrebško mestno ob-

ščino bodo zastopali pri pogrebu v Pragi župan dr. Pečić, magistratni tajnik in dva mestna svetnika.

Končno je mestni svet sklenil nakloniti jugoslovenski-češkoslovaški ligi v Zagrebu podporo v znesku 3.000 Din, da se bo lahko tudi njena deputacija udeležila Masarykovega pogreba.

Tudi Jugoslovenska akademija znanosti in umetnosti je sklenila poslati svojega zastopnika na Pogreb. Zastopal jo bo predsednik akademije dr. Albert Bazala, hkratu pa je bil imenovan za delegata pri pogrebu tudi član zagrebške akademije univ. prof. dr. Matija Murko.

### Sožalje dr. Mačka

Zagreb, 16. decembra. o. Dr. Maček je poslal prezidentu dr. Benešu naslednjo sozalnno brzojavko:

V imenu hrvatskega naroda izražam globoko sozalnno češkemu in slovaškemu narodu zaradi izgube velikega prezidenta Masaryka. Z njim izgubljam tudi mi Hrvatje in ves svet odločenega branitelja človečanstva in demokracije.

### Govor dr. Korošca po radiu

Beograd, 16. septembra. br. V počastitev spomina prezidenta Osvoboditelja češkoslovaške republike dr. T. G. Masaryka bo v ponedeljek v nacionalni uri ob 19.30 predaval v radiju o Masaryku publicist Dušan Nikolajević, na dan pogreba v torek pa notranji minister dr. Anton Korošec. Predavanja bodo prenašale vse tri radijske postaje, Beograd, Zagreb in Ljubljana.

## Sestanek sredozemske konference v Ženevi

Na dnevnem redu bo italijanska odklonitev sodelovanja pri kontroli na Sredozemskem morju

Zeneva, 16. septembra. o. Jutri se bodo sestali zastopniki sredozemskih držav, ki so predvčerašnjim podpisali protokol o nyonskem sporazumu. Na sestanku namestavajo razpravljati o italijanski noti. Najbrž bodo pristali na to, da se razširi kontrolno področje na Sredozemskem morju, ki je bilo dodeljeno Italiji, odklonjena pa bo italijanska zahteva po priznanju popolne enakopravnosti. Na to stališče se je postavila predvsem francoska delegacija. Ne glede na sklepe jutrišnje konference je pričakovati, da se bodo v kratkem pričela neposredna pogajanja z Italijo za njeno sodelovanje pri zaščiti mednarodne pomorske plovlbe in akcijah proti gusarskim podmornicam.

Zvedelo se je, da so se zastopniki francoske in angleške admiralitete sporazumeli v tem smislu, da bi angleško brodogojstvo kontroliralo morske poti od Gibraltarja do Balearov in v vzhodnem delu Sredozemskega morja, francosko pa predel od Balearov do Malte. Če bi bilo Italiji določeno širše področje, bi se francosko vojno brodogojstvo omejilo na kontrolo morskih poti le okrog Balearov.

Pričakovati pa je novih težav, če bodo zastopniki sredozemskih sil Italiji priznali večje kontrolno področje. Litvinov je namreč izjavil, da je za to, da prevzameta kontrolo v Sredozemskem morju v smislu nyonskih sklepov angleško in francosko brodogojstvo, če pa bi se Italiji priznalo večje področje, bo tudi Rusija zahtevala pravico do neposrednega sodelovanja pri kontroli in sicer v vzhodnem delu Sredozemskega morja.

### Določene so že plovlne črte

Zeneva, 16. septembra. b. Strokovnjaki, ki so se udeleževali sej nyonske sredozemske konference, so v skladu z naročili, sprejetimi na konferenci, na svojih večerajšnjih posvetovalnih soredli načrt glavnih pomorskih plovnih črt, po katerih naj bi za časa izvajanja kontrole klule trgovske ladje, ki bi želele uživati pomorsko zaščito. Strokovnjaki so skupno določili 13 takih plovnih črt.

### Tudi letala bodo izvajala kontrolo

London, 16. septembra. b. Francoske in angleške vojne ladje, ki bodo izvajale pomorsko kontrolo v Sredozemlju, bodo opremljene tudi z bojnimi letali. Angleška izvidniška eskadra št. 269 je že prejela povelje, naj se še danes odpravi na polet iz Felixtoweja na Malto, kjer bo njeno

oporische, dočim je eskadra št. 210 prejela povelje, naj bo za polet pripravljena za kasnejši čas. Letalske sile naj bi nadzorstvo v Sredozemlju olajšale in zaščitile posamezne ladje ne le proti napadom piratskih podmornic, temveč tudi proti nepricakovanim letalskim napadom, ki so se v poslednjem času tudi večkrat dogodili. Prav sedaj proučujejo angleški in francoski strokovnjaki najuspešnejši način obrambe trgovskih ladij pred napadi iz zraka. Verjetno je, da bo zaradi tega vprašanja, ki je spet samo tehničnege značaja, protipiratska konferenca nanovo sklicana v Nyon.

### Italiji so vrata še vedno odprta

London, 16. septembra. A.A. V londonskih političnih krogih izjavljajo, da so Ita-

liji vrata docela odprta. Italija je povabljenja k nyonskemu dogovoru v imenu vseh držav, ki so bile v Nyonu zastopane.

Na drugi strani ugotavljajo, da Italija ni predložila nobenih predlogov glede svojih pogojev, če bi se pridružila nyonskemu dogovoru. V angleških krogih poudarjajo, da bi bilo italijansko sodelovanje dobrodošlo, prvi korak pa mora storiti Italija. Za sedaj ni še nobena država zahtevala sestanka odbora za nevmesavanje in tudi Italija v svojem odgovoru na povabilo k pristopu k nyonskemu dogovoru tega ne omenja. Angleško stališče proti gusarstvu je neizpremenjeno, ker ni le španska zadeva in zato zatiranje tega pojva ne spada nujno v področje odbora za nevmesavanje.

»Daily Mail« piše, da mora Velika Britanija upoštevati italijansko zahtevo glede izvajanja nadzorstva v Sredozemlju. »News Chronicle« poudarja: Italija smatra, da je izključena iz najvažnejšega dela Sredozemskega morja pri izvajanju nadzorstva. »Daily Mail« poroča, da je imel Chamberlain več telefonskih razgovorov z Edenom o italijanski noti. Angleški ministri predsednik ne želi, da bi se italijansko-angleški razgovor, ki se imajo v kratkem obnoviti, vodili brez upanja v uspeh sprico nesporazuma, ki ga je izzvala nyonska konferenca.

## Velika japanska ofenziva na severni fronti

Kitajska obrambna črta prebita — Pred Šanghajem večeraj ni bilo večjih bojov

London, 16. sept. o. Na šanghajskem bojišču so boji v pretekli noči in danes nekoliko ponehali. Japanska vojna mornarica je osredotočila svojo akcijo v južni Kitajski, kjer se je zbralo v bližini Hongkonga in Kantonu 20 vojnih ladij z dvema matičnima ladnjama za letala. Kitajska letala so japonske vojne ladje ponovno napadla in matično ladjo za letala hudo poskodovala. S Formoze so japonske transportne ladje v spremstvu vojnih brodov prepeljali večje oddelke vojaštva na nasprotno kitajsko obalo. Japonci so od tu pričeli prodirati v notranjost dežele, vendar pa so jih Kitajci po hudih spopadih premagali in pognali nazaj na obrežje.

Na severnem bojišču so Japonci začeli veliko ofenzivo, ki pretega po svojem obsegu in zaletu vse dosežanje. Kitajci so se morali že na več krajih umakniti. Najhujši boj so se razvili ob železniški progi Peking—Hankov, kjer so Japonci s pomočjo več sto letal razdeljali vse kitajske postojanke in predrii kitajsko fronto. Prodor je bil izvršen tudi pri Paotinfuju ob železniški progi Peking—Tiencin, kakšnih 90 km zapadno od Tiencina. Tu so se morali Kitajci umakniti iz mesteca Baha.

Končno so Japonci dosegli večje uspehe tudi ob železniški progi Siang—Kouang. Poraz na severni fronti priznavajo tudi že Kitajci sami.

### Prodor na 80 km dolgi fronti

Peking, 16. septembra. g. Kakor objavila japonsko vrhovno poveljstvo, so japonske čete ob železniški progi Peking—Hankov izvojevale veliko zmago. Po močni pripravi topništva in letal je Japoncem uspelo pregariti na 80 km dolgi fronti kitajske postojanke ter prodreti 16 km daleč. V tej bitki je sodelovalo osem kitajskih divizij. Okoli 1000 Kitajcev je bilo ubitih ali ranjenih.

Kitajsko vrhovno poveljstvo javlja, da je kitajskim četam uspelo na ozemlju Šanghaja po ljuti borbi zopet zavzeti Lotien.

### Letalski napad na Kanton

Kanton, 16. septembra. w. Japonska letala so ob 19. napadla Kanton. Evropejci v Tung'anu so se takoj umaknili v svoja zavetišča. Poročajo, da je letalski napad med Kitajci zahteval mnogo smrtnih žrtev.

# Beogradska posvetovanja po zagrebškem sporazumu

## Delegati so se z letalom vrnili v Beograd in takoj obvestili vsak svoje vodstvo - Doseženi sporazum z drjem Mačkom bo prihodnji teden tudi formalno podpisan

Beograd, 16. septembra. P. Načelni sporazum, ki je bil dosežen včeraj v Zagrebu med zastopniki srbskega in hrvatskega dela združene opozicije na osnovi dogovora beogradskega voditelja združene opozicije, je izval v Beogradu veliko pozornost. Splošno sodijo, da bo sporazum že v par dneh protokolaran in formalno podpisan, kakor se bo pričela velika skupna politična akcija opozicije po vseh hrvatskih in srbskih pokrajinah.

Beogradske delegati dr. Gavrilović, Vlačić in dr. Marković so se že sredi s letalom spet vrnili v Beograd in takoj po prihodu obvestili predsednike tukajšnjih izvenparlamentarnih opozicijskih skupin o rezultatih svojih dopoldanskih razgovorov z dr. Mačkom. Danes dopoldne je bil v stanovanju Ljube Davidovića sestanek, ki so se ga poleg omenjenih delegatov udeležili tudi šefi Ljuba Davidović, Joca Jovanović in kot zastopnik Aca Stanojevića Miša Trifunović. Sestanek je trajal poludruge uro. Na njem so razpravljali o nadaljnjih ukrepih na osnovi referatov, ki so jih ob večeršnjih razgovorih v Zagrebu

podali dr. Gavrilović, Vlačić in dr. Marković.

Boka Vlačić je opoldne novinarjem dal kratko izjavo o večeršnjem sporazumu in današnjem sestanku. Rekel je, da je bil dosežen načelni sporazum na osnovi Davidovićevega pisma iz leta 1933, nedavno izjave dr. Mačka, zemljoradniških predlogov in končno na osnovi skupnega pisma Ljube Davidovića, Aca Stanojevića in Joca Jovanovića. Pri nadaljnjih razgovorih bo treba le še podrobno razčleniti, kar je bilo včeraj zaključeno. To delo bo kmalu opravljeno.

Kakor se je izvedelo odpotujejo dr. Gavrilović, Boka Vlačić in dr. Laza Marković pritečkom prihodnjega tedna spet v Zagreb in bo bržkone tam ali pa v Rogasčki Slatini definitivno podpisan protokol o sporazumu.

Danes popoldne je prispel iz Knjaževca v Beograd predsednik staroradikalne stranke Aca Stanojević. Dr. Laza Marković mu je takoj poročal o dogodkih v Zagrebu. Aca Stanojević se bo jutri sestal z Ljubom Davidovičem in Joco Jovanovićem.

## Nova nemška ofenziva ob plebiscitni proslavi na Koroškem

Za letošnje obletnico plebiscita je celovški Heimatsbund začel s pripravami že sredi poletja. Na svoje zaupnike po deželi je že 19. junija razposlal dve zaupni okrožnici, ki do vseh potankosti določata program slavnostnih dni in pripravo zanj. Druga leta se je obletnica plebiscita proslavila na dan 10. oktobra z bolj ali manj kričešnimi slavnostmi, za letoš pa se pripravljajo koroški raznarodovalci, da bodo kar tri dni skupaj slavili svojo glasovalno »zmagoto«.

S proslavo je tokrat združena tudi nabiralna akcija za »ogroženo območje ozemlja na jugu« pod imenom: »Zrtev za koroško območje ozemlja« (»Opfer für das Kärntner Grenzland«). Nadve zanimiv je vpogled v organizacijo tega pokreta, zato hočemo v izveščku podati obe okrožnici Heimatsbunda, ki stana slučajno prišli v roke.

rodne skupnosti na meji. Pritegniti se mora vse prebivalstvo brez izjeme v varstvo naše ogrožene južne meje. »Donos iz nabiralne akcije se bo uporabljal: 1) Za izgraditve Heimatsbundove organizacije, t. j. njenih delovnih celic, ki vodijo praktično duhovno obrambo dežele na južni meji; 2) za gospodarsko pomoč; 3) za izpopolnitev zaščitne zemlje; 4) povečanje kulturnega dela, ki je zaradi delavnosti nacionalnih Slovencev postalo neobhodno potrebno.«

K temu načrtu je treba dodati nekaj pojasnili: »Delovne celice Heimatsbunda so t. z. »Heimatkreise«, to so nemška društva na slovenskem podeželju, ki imajo edino nalogo, da nasprotujejo slovenskim prosvetnim društvom in vršijo raznarodovalno delo med slovenskim ljudstvom na Koroškem. Pod »gospodarsko pomočjo« je mišljena podpora tistim, ki so pripravljene staviti svoje moči v službo raznarodovanja. Pod »zaščito zemlje« je mišljen izgon zavednih Slovencev z njihove zemlje in naselitev Nemcev na izpraznjena posestva. »Za povečanje kulturnega dela« - koroški Nemci razumejo pod imenom »kulturno delo« seveda raznarodovanje. Pač samosvoje tolmačenje abstraktnih pojmov!

Dalje daje okrožnica navodila, kako je treba zainteresirati za nabiralno akcijo vse prebivalstvo. V ta namen naj služijo neprestani pozivi v časopisu, v kinematografiji, propagandni lepaki, propagandni napisi na cestah in prometnih krajih sploh. Vsa dežela mora biti od 8. do 10. oktobra v zastavah, 9. oktobra naj zagore po vseh vrhovih kresovi. Nabiralna akcija naj se odpravi z gozdbo po ulicah, šolska mladina in mladinska društva korakajo v povorci, v kateri naj sodeluje sploh vse nemško misleče prebivalstvo. V teh dneh naj se prirejuje povsod pevski koncerti in druge plebiscitne svečanosti v korist nabiralne akcije. »Krajevni zaupniki morajo poskrbeti, da se nabiralna akcija razvije v mogočno manifestacijo za svobodno in nedeljeno Koroško.« Povsod mora sodelovati tudi šolska mladina!

To bi bil v izveščku načrt za plebiscitno proslavo na Koroškem. Nabiralna akcija bo služila samo kot odlično propagandno sredstvo. V resnici namreč celovški Heimatsbund že sedaj razpolaga z ogromnimi sredstvi, ki mu prihajajo tudi z onstran mej. Heimatsbund ima svoj lasten službeni avto; ob priliki letošnjih demonstracij v Dobrih vasi in v St. Jakobu v Rožu so šle ogromne vsote za organizacijo in za potne stroške udeležencem. Stroške je po večini kril Heimatsbund. Pri nas nima nobena obrambna organizacija lastnega luksuznega avtomobila...

Še en namen imajo letošnje plebiscitne proslave: koroški hitlerjevci bodo lahko prešli svoje vrste. In najbrže tudi koroška deželna vlada.

Mi bi pripomnili k vsemu temu le eno: da take demonstrativne proslave ne morejo služiti ravno duhovnemu zbliznanju dveh sosednih držav. Če torej volja za dobro sosedstvo v resnici obstoja, smo prepričani, da odgovorna mesta ne bodo mogli dovoliti, da se v takem obsegu pripravljajo demonstracije, ki jih je mogoče tolmačiti samo kot organizirano izzivanje.

# Beleške

## „Nekatoliški pojav“

Da bi se kakorkoli izmazali iz svoje blamaže, v katero so se spravili s trditvijo, da se je nedeljske skupščine naprednih slovenskih fantov udeležilo le 150 ljudi, so slovenskeci v večeršnjih številkih svojega opoldanskega glasila zopet napisali dolg članek. Iz članka pa pri najboljši volji ni mogoče posneti, kaj prav za prav hočejo povedati. Konfuzna izjavljanja so le nov dokaz naše ugotovitve, da se jim je zaradi mogočnega nastopa slovenske napredne mladine čisto zmešalo.

Ko pa so slovenskeci venomer trdili, da smo v »Jutru« hoteli falzificirati sliko, se je sam po sebi vzbudil sum, da se morja sami poslužujejo teh sredstev, če jih tako mirno očita drugim. Prestivali smo »na brzo roko« stare »Slovenec« in si malo natančneje ogledali slike, ki jih je prinašal z raznih slovenskih prireditelj. Že takoj pri prvem pregledu smo našli dve sliki, ki sta sestavljeni iz več fotografij. »Slovenec« je dne 1. septembra 1936 prinesel za celo stran široko sliko o taboru na Jesenicah. Sliki se vidi, da je sestavljena iz treh slik, čeprav so to poskušali na vso možno prikriti. Enako je iz treh slik sestavljena v »Slovenskem domu« dne 2. maja 1. l. objavljena slika o taboru v Grobljah pri Domžalah, seveda tudi tako, da naj bi veljala samo za eno fotografijo. Pri tem pa se razločno vidi, da se iste osebe ponavljajo na sestavljenih fotografijah, tako da ni mogoče tajiti namena, prikazati večje število zborovalcev, kakor pa jih je bilo. In list je imel še drznost, da je pod sliko napisal, da se je zborovanja »udeležila tolika množica kmečkega ljudstva, kakor kaže ta naša slika.«

V zgoraj omenjenem konfuznem članku je »Slovenski dom« med drugim tudi napisal, da so »goljufije v besedi in sliki« - »nekatoliški pojav«...

## Razprava o zvišanju uradnih plač

Kakor poročajo listi, so na sredini seji finančno ekonomskega odbora ministrov razpravljali tudi o povišanju uradnih plač. V večeršnjih »Slovenec« se hujuje, da je Jugoslovenska zvezna zveza sklicala v Ljubljani zborovanje za povišanje med in plač ter naj povabila tudi državne nameštence. Pravi, da je »vselej vlada spontano in sama od sebe vzela v rosen pretres položaj državnih nameštencev.« Trdi tudi, da je »to vprašanje sedanja vlada sama dala na dnevni red.«

## Baričevićeve klub ostane samostojen

Zabeležili smo že vesti zagrebških in beogradskega lista, da se nameravajo poslanci iz tako zvanega Baričevićevega kluba združiti s poslanci, ki so pristali Ljotičevega zbora. Ista lista sedaj te vesti demantirajo in objavljajo informacije z Baričevićeve strani, da stoji njegov klub do zbora v enakem razmerju, kakor do vseh drugih jugoslovensko orientiranih strank. Klub želi, da bi prišlo med temi skupinami do čim tesnejšega sodelovanja za izvedbo jugoslovenskega nacionalnega programa.

## Seja borbaškega vodstva

Včeraj so se v Beogradu zbrali člani vodstva Hodžerove Narodne stranke, tako zvanih borbašev. Včeraj je imelo sejo strankino predsedstvo, danes pa se bo sestal glavni odbor, ki šteje okrog 90 članov. Seja glavnega odbora bo trajala menda dva dni.

## Iz državne službe

Beograd, 16. septembra. p. V poštni službi sta bila upokojena inspektor Ivan Konte in višji kontrolor Karel Čeh v Ljubljani.

V veterinarski službi je napredoval za pristava pripravnik Gregor Japelj pri sreskem načelstvu v Ljubljani.

V železniški službi so napredovali v 8. položajno skupino prometni uradniki Franjo Levčnik, Rudolf Magajana, Fran Bračko, Ivan Bole, Zdenko Fenc, Drago Mihačević, Sava Justin, Danilo Delkin, Ivan Avbelj, Stanislav Ahlin, Rudolf Golovčić, Josip Pristov, Jožef Bitenc, Albin Zakotnik in Alojzij Babič, za tehniškega uradnika Vinko Kolšek, za upravna uradnika Alojzij Volk in Karel Cutrata, za oficijale Alojzij Jesih, Janez Belič, Alojzij Pilal, Leopold Legat, Jožef Herman, Jožef Leksander, Emil Strniša, Metod Gregorc, Jožef Bertoncelj in Avguštin Jarh, za daktilografa Franciška Kavtner, Jožef Zupan, Fran Borštnar, Marija Zupanič, Marjeta Perhavec, Jospina Detela, za prometnike Viktor Petje, Jožef Rezar, Fran Strniša, Rudolf Arko, Anton Lenger, Jožef Tavčar, Fran Hrvatski, Anton Lovrič, Mihael Mežnarčič, Fran Omahen, Herman Zorjan, Rudolf Vrbancič, Lovrena Kolinarčič, Ivan Koren, Janez Butara, Hubert Kmetec, Jožef Soborl, Stanislav Voje, Marijan Medvešek, Maks Simonič, Karel Rikauf, Alojzij Babošek, Janez Sodja, Danijel Zevnikar, Fran Selešek, Jožef Porenta, Ivan Škrjanc, Albert Kolarčič, Marcel Škočir, Josip Valas, Jožef Nečmar, za blaginjanterje Alojzij Tumej, Marija Babnik, Mihael Petrič, Matilda Vilhar, Hermína Tašler, Stefan Budič, Ana Puhar in Marija Zabkar, za vlakovodjo Pavle Otič, za slediščarja Hinko Kogovnik, in Vincenc Rozman, za glavnega telegrafista Marija Potrč, Leopoldina Kajželj in Leopoldina Svetič, za strojevodjo Ivan Keršmaver, za tehničarja Rajmund Prinečič, za pregledovalca vozov Lofze Čolnik in Alojzij Aleš, za nadzornika proge Lofze Ankon in za nadzornika signalov Avguštin Oblak.

## Odlikovanje

Beograd, 16. septembra. AA. Na predlog ministra za gozdove in rudnike so odlikovani z redom sv. Save 5. stopnje Marij Rebek, vseučiliški profesor v Ljubljani, Franc Hajnarih, lesni industrialec v Ljubljani in Karel Kovka, tesarski delavec in predsednik združenja tesarskih mojstrov v Ljubljani.

## Delbosov sestanek z Beckom in Antonescom

Zeneva, 16. septembra. b. Francoski zunanji minister Delbos se je sredi sestal s zunanjim ministrom Beckom in rumunskim zunanjim ministrom Antonescom. Kakor zatrjujejo dobro poučeni, so razpravljali o francosko-poljskih in poljsko-rumunskih odnosih, ki naj bi se spravili v sklad z zavezniškimi odločaji med Parizom in Zagrebom. Razgovori so potekali v najboljšem razpoloženju vseh treh državnikov. V krogih francoske, rumunske, poljske in češkoslovske delegacije se je že sredi opazil posevsem nov optimizem.

## Obsodbe zaradi vojaške veleizdaje v ČSR

Praga, 16. septembra. b. Pred tujakškim senatom, ki so mu poverjene sodbe v zadevah vojaške veleizdaje, sta bila včeraj obsojena neki Franc Studener na 10 mesecev strogega zapora in neka polkovnikova vdova na 3 mesece ječe.

# Spomenik Viteškemu kralju Aleksandru Uedinitelju

## S seje glavnega odbora za postavitve spomenika Kralju Mučniku v Ljubljani

Ljubljana, 16. septembra.

Danes ob 18. se je po dolgem premoru - zadnja njegova seja je bila 7. marca leta 1935. - vnovič sestal glavni odbor za postavitve spomenika blagokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Uedinitelju. Sejo je vodil predsednik senator Ivan Hribar, ki je sporočil, da je eksekutivni odbor, v katerem so bili poleg njega še trije podpredsedniki, oba tajnika in blagajnik, v tem času pripravil vse potrebno, da se lahko z delom prične že 1. oktobra.

Glavni tajnik direktor dr. Lokar je podal nato obširno poročilo, v katerem je navajal vse podrobno delo eksekutivnega odbora od zadnje seje do danes. Ko pri prvem natečaju za izdelavo osnutkov ni bila nobenemu umetniku priznana prva nagrada, je univ. prof. arhitekt Plečnik potem izven konkursa predložil eksekutivi svoj načrt. Njegova zamisel računa s preureditvijo stavbnega kompleksa med Kongresnim trgom in Prešernovo ulico, sredi katerega bo nastal že v bližnji bodočnosti nov velik, impozanten trg. Spomenik sestoji po Plečnikovem načrtu iz podstavka, stebrišča, nadzidka s frizom, strehe s kasetiranim stropom in iz figuralnega spomenika, ki predstavlja Viteškega kralja na konju z lovorjevimi vencem na glavi. Stroški spomenika, ki naj bi ga po vsej priliki odkril 9. oktobra 1938, bi znašali nekaj nad 1.700.000 Din. Figuralni spomenik sam, ki naj bi ga po Plečnikovem načrtu izdelal kipar Božo Pengov, bi veljal 330.000 Din.

## ONA JE BILA PRETRIRANO DEBELA. — ON JE TRPEL NA REVMATIZMU.

Obema je pomagalo isto sredstvo, ki se ga lahko jemlje: čula sta sicer že davno o KRUSEN soli, ali se nista mogla odločiti, da bi jo poskusila. Sedaj jemljeta oba redno in vestno dozo KRUSEN soli, ki predstavljata dobro premišljeno mešanico znanih mineralnih vod. Obna sta se prepričala, kako prijetno učinkuje KRUSEN sol na prebavne organe in na celotno prebavo in na ta način izpodbija vzrok debelosti, a čisto pomaga tudi pri revmatičnih bolečinah!

Izognite se za časa in skrbite za redno vživljanje KRUSEN soli, da se ne naberejo v telesu škodljive usedline. KRUSEN sol se dobiva v vseh lekarnah.

Velika steklenica zadostuje za 3 mesece in stane samo Din 45.—, a mala steklenica Din 27.—.

Oglas reg. št. B. 26.613/36

## Prispevki v železničarski podporni sklad

Beograd, 16. septembra. AA. Na vprašanje, kako naj se prizna pomožnemu osebju državnih prometnih ustanov, ki ga je prebilo pri delu v službi države od 1. aprila 1932 do 1. aprila 1937 kot čas prispevkov v podporni sklad, je finančni minister dal na podlagi čl. 47 uredb o podpornem skladu pomožnega osebja v službi države, odst. 1. točka 5 naslednje pojasnilo:

§ 64 točka 2, odst. 4 finančnega zakona za 1937/38 leto predpisuje, naj se pomožnemu osebju državnih prometnih ustanov prizna čas pri delu v službi države od 1. aprila 1932 do 1. aprila 1937 kot čas prispevkov v podporni sklad le toliko, v kolikor nadomestno vplačajo odgovarjajoče prispevke, računajoč pri tem tri odstotke od kosmate nagrade, ki so jo prejeli dne 1. aprila 1932.

Zato ni nobenih težav za obračun nadomestnega prispevka tistih pogodbenih uslužbencev in dnevnarjev, ki so bili 1. aprila 1932 pri delu v službi državnih prometnih ustanov.

Nastalo je pa vprašanje, kako naj se obračuna prispevek tistih oseb, ki so bile sprejete po 1. aprila 1932 in pred 1. aprilom 1937. Glede na okolnost, da sme po § 64 točka 2, odst. 4. finančnega zakona za 1937/38 leto nadomestno vplačati prispevke tudi pomožno osebje, sprejeto na delo v službi državnih prometnih ustanov tudi po 1. aprilu 1932, in ker ni mogoče določiti, kakšno nagrado je imelo to osebje 1. aprila 1932, naj se kot osnova za nadomestno vplačilo prispevkov računa nagrada tistih oseb, s katero, so bile te osebe prvič po 1. aprilu 1932 sprejete v delo v službi države.

## Minister Rogič na inspekciji v Sloveniji

Beograd, 16. septembra. AA. Da bi se osebo seznanil z najvažnejšimi telesno vzgojnimi in gasilskimi ustanovami državske banovine, bo obiskal minister za telesno vzgojo ljudstva dr. Josip Rogič podrejene organizacije dne 18., 19. in 20. septembra in sicer v smeri iz Maribora preko Ptuj in Celja v Ljubljano. Ministra bosta spremljala načelnik inž. Aradič in predstojnik strokovnega oiseka Ataga.

## Vasilij Trbič pomiloščen, Tanasij Dinč aboliran

Beograd, 16. septembra. AA. V imenu Nj. Vel. kralja je z ukazom kraljevega namestništva odpuščen ostanek kazni bivšemu poslanca Vasiliju Trbiču, ki je bil svojčas zaradi atentata od 6. marca lanskega leta obsojen na štiri leta zapora.

Prav tako je s kraljevim ukazom ukinjen kazenski postopek proti poslancu Tanasiju Dinču, ki je bil tudi obtožen v zvezi s tem atentatom.

## Mussolinijev sin na poti v Ameriko

Neapelj, 16. septembra. AA. Danes je odpotoval v Newyork s parnikom »Rex« sin predsednika vlade Vittorio Mussolini, ki je namenjen v Hollywood, kjer bo producil organizacijo tamojšnje filmske industrije. Z isto ladjo sta odpotovala tudi italijanski veleposlanik v Zedinjenih državah Suwich in glavni italijanski komisar za mednarodno razstavo l. 1939 v Newyorku, Fedrazzi.

## Jugoslavija : Poljska 1 : 0

Beograd, 16. septembra. Danes se je na igrišču Beogradskega tenis kluba začel teniški dvobojev med Jugoslavijo in Poljsko, ki šteje v tekmovalne za srednjeevropski pokal. Določeni sta bili dve igri posameznikov, odigrala pa se je zaradi nastopniškega mraka le ena sama, po kateri vodi Jugoslavija z 1:0.

Naš zastopnik Pallada je imel za nasprotnika poljskega prvaka Tiooczynskega, ki ga je premagal šele v finishu po naporni deli in pol ure trajajoči igri. Rezultat je bil 2:6, 6:4, 3:6, 8:6, 6:4. Ta igra je bila končana šele ob 18. in se bo zaradi tega tekmovalne nadaljevala jutri že ob 14.30.

## Chautemps napoveduje nov zakon za tujce

Pariz, 16. septembra. b. V zvezi z atentati na poslednje francoske delodajalskega sindikata in s preiskavo, ki se o njih vodi, je francoski ministrski predsednik Chautemps podal daljšo izjavo, v kateri je med drugim napovedal spremembo sedanje francoske politike napram tujim državljanom. Notranji minister je že sklicaval več posvetovalj zaradi izdaje novega emigrantskega zakona, ki naj bi poostiril nadzorstvo nad tujimi državljanji v Franciji. Ustanovljena je tudi še posebna komisija, ki ji sestavljajo pravni strokovnjaki in ki naj v najkrajšem času izdela osnutek novega emigrantskega zakona, ki naj bi poostрил nadzorstvo nad tujimi državljanji v Franciji.

## 38 milijard za investicije v štirih letih

Dunaj, 16. septembra. b. Tukajšnji oficalni »Neuigkeits Weltblatt« doznava iz Berlina, da je nemški državni podjetnik in finančni ministrstvu Reinhardt na kongresu v Nürnbergu sporočil, da je Nemčija izdala za investicije v zadnjih štirih letih 38 milijard mark. Vsi ti izdatki so bili porabljeni kot izredni izdatki, torej izven okvira normalnega proračuna, o katerem Nemcem ni nič znano, ker ni bil v tretjem razju objavljen še noben državni proračun.

## Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročilo: Nad zgradno in severno Evropo traja depresija s deževnim vremenom, dočim je jadranska depresija prešla. V srednji Evropi in na Balkanskem polotoku se je razjasnilo. V Jugoslaviji se je razjasnilo malone v vseh predelih, le v saskvi in moravski banovini prevladuje oblačno vreme. Tudi včeraj je v severni polovici in v spodnjem Primorju deževalo. Toplota je sredi države padla, v zapadnih in vzhodnih krajih pa se je dvignila. Najnižja toplota Tuzla 4, najvišja Brod 27 C.

Zemunska vremenska napoved: Pričakuje se nova pooblačitev, zlasti v zapadnih predelih, kjer bo deževalo. V vzhodni polovici bo nekoliko jasno. Toplota se bo nekoliko dvignila.

Zagrebska: Delno oblačno, pozneje vedreje in vsekarj etalneje vreme. Tudi temperatura se bodo dvignile.

Dunajska: Po večini oblačno, od časa do časa dež.

# Boj za mandate v svetu DN

## Španija zahteva ponovno izvolitev in jo podpirajo demokratske države, za mandat pa se poteguje tudi Turčija

Zeneva, 16. septembra. o. Skupščina Društva narodov bo na svojem sedanjem zasedanju izvolila tudi dva nova nestalna člana sveta Društva narodov, ker je mandat španije in Turčije potekel. Za ti dve mesti v svetu Društva narodov se je v Zenevi razvila huda borba. Vse demokratsko orientirane države, razen Nizozemce, so se zavzele za to, da bi bil zastopnik valencijske vlade ponovno izvoljen. Na drugi strani je Turčija, ki je svoje dosežanje mesto prepustila Perziji kot članici prednjejezjske zveze, izrecno izrazila željo, da bi jo izvolili za naslednjo španije. Rusija je sicer skušala Turčijo odvrniti od te zahteve, vendar pa njene intervencije doslej niso zalegele. Tudi severne države odločno zahtevajo ponovno izvolitev španije. Nizozemski zunanji minister je izjavil, da španija ne spada v svet Društva narodov zaradi državljanske vojne, ki traja že dobro leto dni. Pravo senzacijo pa je izvalilo stališče, ki so ga zavzele južno-ameriške države. Splošno so namreč pričakovali, da bodo nastopile pod vplivom Italiije proti španiji, nenadoma pa so se zastopniki vseh teh držav izrekli za to, da se španija ponovno izvoli v svet Društva narodov. Francija in Anglija ni-

sta niti za Turčijo niti za španijo, nego bi radi spravili v svet zastopnika Madžarske, ker se bodo v svetu Društva narodov v kratkem pričele razprave o manjšinskih problemih. Madžarska sama se še ni odločila za kandidacijo.

Španski ministrski predsednik dr. Negrin je postal predsedniku skupščine Društva narodov pismo, v katerem zahteva v smislu obstoječih predpisov ponovno izvolitev španije v svet Društva narodov. Kakor znano, je potrebna za ugoditev tej zahtevi dvotretninska večina v skupščini Društva narodov.

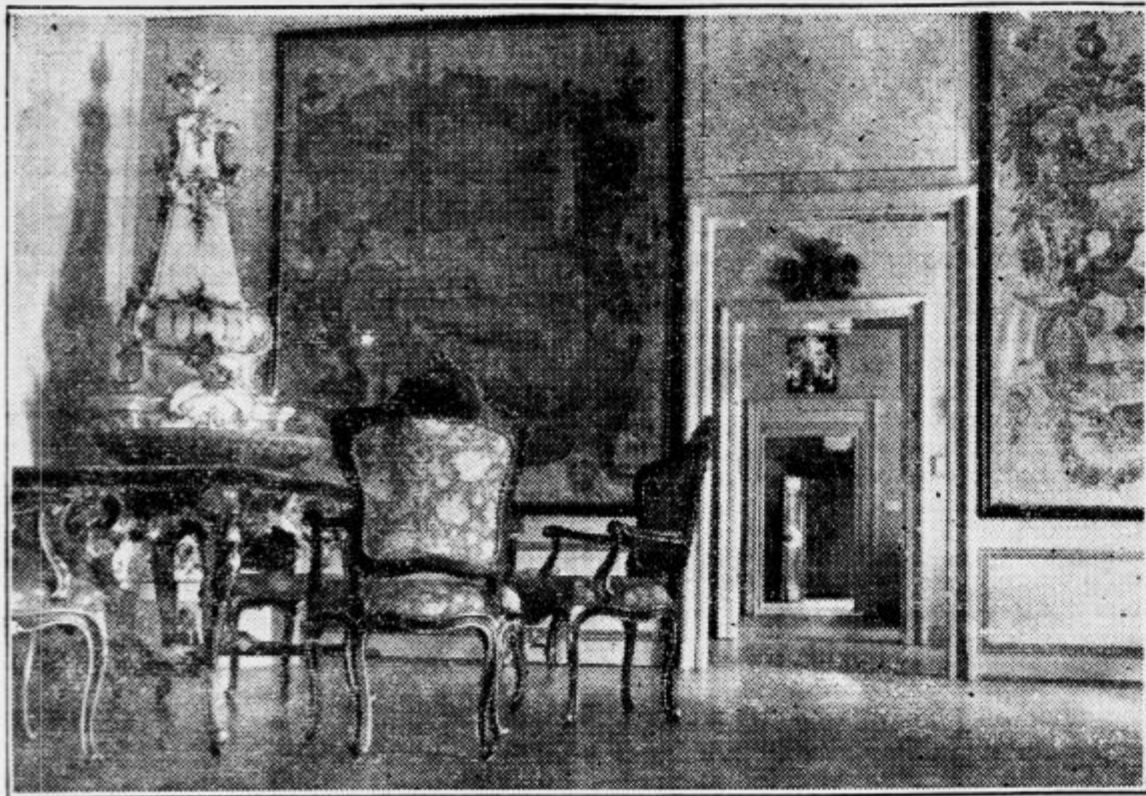
## Trije angleški turisti žrtve karambola

Dunaj, 16. septembra. AA. V bližini Solnograda je zadel brz vlak v avtomobil, v katerem so se vozili angleški turisti. Trije potniki so se ubili, bivši policijski direktor v Glasgowu pa je hudo ranjen.

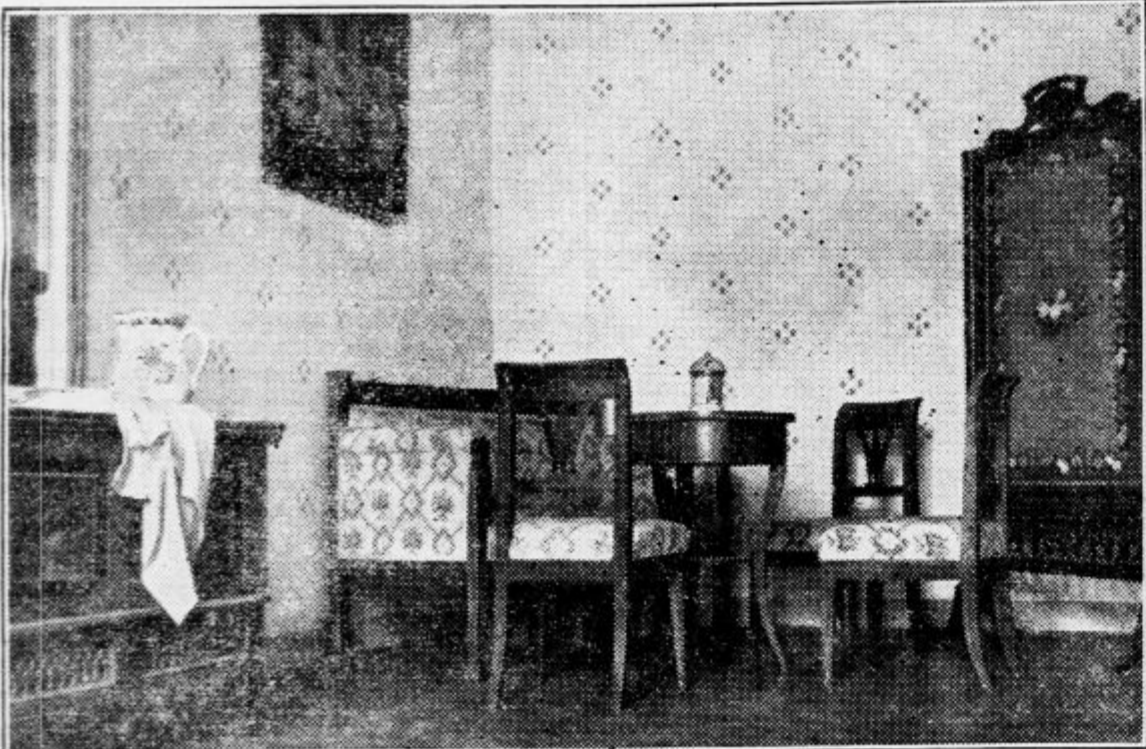
## Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

# Naši kraji in ljudje

## Prva zamisel Mestnega muzeja



Pogled iz rokokojske dvorane v baročno in dalje skozi empirsko, v renesačno in gotško dvorano



Soba z bidermajsko opremo

V poročilu o mestnem muzeju v Ljubljani je bilo navedeno, da je zasnoval idejo o mestnem muzeju v Ljubljani pokojni podžupan prof. Evgen Jarc, ki da je tudi vodil zadevno akcijo ter izposloval nakup hiše za mestni muzej od strani banke uprave. Zavoljo točnosti in resnice nam je postal bivši župan g. dr. Dinko PUC naslednje pojasnilo:

Misel o ustanovitvi mestnega muzeja ljubljanskega sem sprožil jaz že zdavnaj. Po svetloval sem se o tej stvari s pokojnim Mantuanijem in mi je izdelal tudi podoben načrt, ki mora biti nekje na mestnem magistratu. Pripravil in dal sem pripravljati že gradivo za bodoči muzej. Ko se je banka uprava odločila, da proda Auerspergov palačo, sem zaprosil g. prof. Jarca, da stopi z banko upravo v zvezo

zaradi nakupa te hiše, definitivno pa sem se dogovoril o nakupu hiše osebno s takratnim banom dr. Marušičem. Ko je pokojni g. prof. Jarc odstopil od načelstva gradbenega oddelka, sem ga zaprosil, naj prevzame vodstvo prosvetnega oddelka in vodi pripravljala dela za mestni muzej. Tako je prišel g. prof. Jarc v zvezo z mestnim muzejem, kar sem hotel ugotoviti, da gre vsakemu svoje.

Naš načrt za mestni muzej pa je bil mnogo obširnejši, kakor je bil izvršen. Po naši zasnovi naj bi mestni muzej rudil nazorno sliko vsega kulturnega prizadevanja ljubljanskega mesta kot kulturnega središča Slovenije. Posebna soba je bila namenjena glasbi, druga sokolstvu, tretja turističkim, četrti geološki strukturi našega mesta i. t. d. Obseg današnjega muzeja je tedaj mnogo manjši, kakor smo ga svoji čas predvidevali.

## Zamude vlakov in izgube prebivalstva

Radovljica, sredi septembra

Prav za prav smo lahko veselili, če opažujemo, koliko vlakov zdaj vozi po naših progah. Pred leti so ropotali le redni vlaki; nekaj osebnih, brzih in tovornih. Letos pa se je naš promet z inozemstvom odlično zelo dvignil, saj jedemo po gorenjski progi neprestano hropsti težke tovorne vlake. Tovorni vlaki se vijejo kakor dolge kače s 50 in še več vagoni. Baje vozi dnevno do 40 vlakov mimo naših gorenjskih postaj.

Toda prijetno zavest o dobri izvojni sezoni grenijo velike neprilike. Promet, ki v drugih državah ni oviran, povzroča pri

nas nered, da potniki, ki se morajo voziti s posebnimi vlaki, rajši hodijo peš, za daljše proge pa uporabljajo avtobuse. A najbolj so prizadeti tam, kjer ni avtobusov in so vrhu tega še precej oddaljeni od železnice. Na Gorenjskem skoraj noben vlak več v redu ne vozi in ljudje izgubljajo po cele dneve.

Gorenjci imajo največ opravkov v Kranju in Ljubljani. Zveze s tema središčema se v normalnih razmerah niso posebno ugodne. Če imaš krajši opravki v Kranju, si v mestu okoli pol 12. Če hodiš v mesto, lahko še kaj kupiš in se s pribodnjim vlakom že vrneš. V Ljubljani, kjer so uradi odprti čez polno, se še da kaj urediti. Ali kaj pomaga, ko se pa skoraj vse letošnje poletje ni primerilo, da bi bil vlak privožen redno. Pol ure zamude je bilo še malo. Navadno so se zamude zavlekle nad eno uro. Kaj torej ko-

rišči hoditi z doma na vlak, ko je potnik že v naprej v skrbah, če ne bo pot v mesto zaman.

Največje zamude in zmede delajo brzovlaki. Zakasnilo se že v Dalmaciji in na Hrvaškem. Vsakdo uvideva, da je turistični promet zelo važen in da bi bilo nesprimerno delati tudi pri nas zamudno vlakom, ki prihajajo in odhajajo daleč. Toda, da bi bila zaradi tega zelo otežkočena vožnja domačinom, kakor je sedaj, pa tudi ne gre.

Največja zamuda nastane med Lesca- ni in Podnartom. Erzovalsk št. 6 se križa z osebnimi vlaki št. 913 v Lescah. Ta brzec pa je redno zamujen, večkrat po cele pol ure. In kljub temu, da traja vožnja brzca od Podnarta do Lesca le dobrih 12 minut, se križanje ne preloži. Kakšni vzroki so, to vedo le železničarji, ki imajo s tem opravila. Potniki, ki žalostni po postajah čakajo in izgubljajo čas, se pogovarjajo: Ali nismo toliko vredni, da bi zaradi nas naredil brzovlak še eno ali dve minuti zamude, našar bi mi prihranili celo popoldne ali dopoldne. Ali ni poseben oddelak pri železnici, da prireja in ureja vozne rede? Ti gospodje bi lahko stvar tuko spremenili, da bi bil volk sit in koza cela. — Med potniki, ki tarnajo po postajah, je poleti mnogo turjev. Radi bi prišli hitro v Ljubljano in nazaj, pa morajo čakati. Kar se pri inozemcih v brzovlakih pridobi, se izgubi pri omm, ki se žele voziti z osebnimi vlaki.

## Na razvalinah Krjavljeve koč

Kakor je naši javnosti znano, je začela strela dne 10. septembra Krjavljevo koč na Obolnem; ogenj jo je vpepil do tal. Od vse koč je ostal samo dimnik in betonski oklep, vse drugo je postalo žrtev plamenov. Škoda je zelo velika, ker ni bil inventar zavaran in so lastniki ravno za letošnjo jesen koč se razširili in go zalozili, da bi ustregli turistom, ki so v vedno večjem številu začeli prihajati na Obolno zaradi prekrasnega razgleda, ki je res edinstven. Prav tako je prav dober teren za smučanje, za začetnike kakor za izvežbane. Koča je nudila zavetišče vsakomur, kdor se je zatekel v njo, brezplačno, čeprav ni bila delžna javne podpore. Tudi kmečkemu prebivalstvu je nudila zavetišče, kadar ga je nenadna ploha presenetila pri delu na Obolnem. To jesen so nameravali lastniki koč prirediti zelo zanimivo tekmo v poznavanju terena.

S koč vred je zgorel prav ves inventar: pohištvo, postelje, vsa posoda, perilo, obleka, orodje, fotoaparati in velik mornariški daljnogled, zelo lep album z vsemi slikami



Obolnega, koč in vseh dosežanih prirediteljev. Ker pa je bila koč mnogo premalo zavarovana, bi bilo kajpada plemenito od zavarovalnice, če bi poleg zavarovalnice pramaknila nekaj tisočakov, da bi se postavila zopet koč vsaj v dosežani velikosti. Ape- lirajo pa zgrađitelji tudi na prijatelje, ki so videli vso njihovo skromnost in idealno stremiljenje, da pomagajo znova postaviti zavetišče, ki ga hočejo zavarovati tudi pred nevarnostjo treska. Zalosten pogled na sliko je dovolj zgovoren dokaz nesreče, ki je zadel Krjavljevo koč in njene lastnike.

## Pestani in ostani član Vodnikove družbe!

## Kako zamišlja železniška direkcija novi kolodvor, podvoznjake in nadvoznjake

Ljubljana, 16. septembra.

Mestni gradbeni urad je od železniške direkcije prejel pred kratkim načrte za novo kolodvorsko poslopje, da jih mestna občina odobri ali odkloni, kakor že ustrezajo intencijam mestnega regulacijskega načrta in zakonskim predpisom. Zadnjič smo že na kratko javili, da je mestni gradbeni odbor povabil na razpravo tudi predstavnike Kluba arhitektov in strokovnjake iz tehničnega oddelka komiteja za poglobitev železnice. Pri tej priliki so inženjerji in arhitekti v vseh podrobnostih pretresli načrte železniške direkcije in prišli do soglasnega zaključka, da gradnje v predloženi obliki ni mogoče odobriti.

Načrt si zamišlja bodoči glavni kolodvor tako, da združuje sedanje kolodvorsko poslopje z nekdanjo carinarnico in ustvarja okrog 200 m dolgo fasado. Za podlago mu je sedanjí kolodvorski planum, na katerem naj se zgrade medtirni peroni, do njih pa naj bi držali razni, do 180 stopinj zaviti hodniki, podzemski tuneli in stopnišča. Prometna linija je pri tej zamisli povsem nejasna in nepregledna, orientacija potujočega občinstva bi bila silno otežkočena. Potnik bi moral napraviti s kovčegi in prtljago pravo turo navzdol in navzgor. Z izvedbo tega načrta bi se razmere na kolodvoru le še poslabšale, če izvzamemo medtirne perone, ki jih v mnogo smotnejši obliki predlaga poglobitveni načrt, hkratu pa rešuje še celo vrsto drugih problemov, ki se jih načrt direk- cije ne dotika. Zbrani inženjerji in ar-

hitekti so ostro pogrjavili, da za načrt, ki se tiče take dalekosežnih vprašanj našega narodnega in gospodarskega obstanka, ni bilo javnega razpisa in da tudi predloženi načrti niso podpisani po pooblaščenem strokovnjaku.

Ljubljana leži v ozkem grlu med Šišenskim hribom in Golovcem, ki ga zožuje še Grad. To ozko grlo ima proti severu nepremostljive pregrade z železnico in kolodvorom, ki bi jo kolodvorsko poslopje po novem načrtu še povečalo. Poglobitev železnice pa bi sama po sebi zvezala obe mestni polovici, ker bi bilo mogoče na ta način promet usmeriti tako, da bi postajo- no poslopje služilo z dohodi enakomernemu in južnemu delu mesta. S tem bi tudi izgubil ovinek, ki ga mora dandanes napraviti prebivalec severnega dela na kolodvor. Načrt železniške direkcije pa je absolutno nesodoben. Prepleten je s celim sistemom dolgih, ozkih in nerazsvetljenih hodnikov, pot do zdravilnika in do reševalne postaje je nadvse neprimerna. Načrt pa tudi krši regulacijske predpise mestne občine. Iz vsega je razvidno, da direkcija poglobitvenega načrta sploh se ni proučila, in baje ne bo storila tega, dokler ne dobi striktnega naloga iz Beograda. Tehnični odsek akcijskega odbora bo izdelal tudi vse stranske načrte v detajle, zlasti kar se tiče podvozov in nadvozov, in bo na odločujočih mestih s številkami izpril- čal vso gospodarsko nesmiselnost takšnega gradbenega načina.

Pri tej priliki so si strokovnjaki pobliže

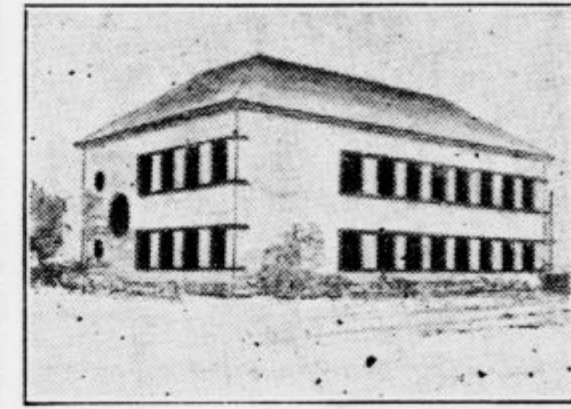


Ena izmed umetnin na razstavi Kluba neodvisnih v Jakopičevem paviljonu Maksim Sedej; Piknik

## Blagoslovitev nove šole v Krogu

Krog, 16. septembra

V nedeljo 12. t. m. je imela šolska občina Krog, ki obsega vasi Krog, Satahovca in Murske Crnce, lepo slovesnost blagoslovitve novega šolskega poslopja. Po maši je imel na mladino in na starše lep nagovor g. Vojkovič Jožef, župnik iz Murske Sobotе. Po slovesnosti sami je najprej pozdravil udeležence predsednik občine in krajevne-



ga šolskega odbora g. Celec Ferdo. Nato pa sta čestitala občanom na lepi pridobitvi srbski šolski nadzornik g. Veinar Jože in tenovski svetnik g. Bajlec. Po izpodbudnih besedah g. šolskega upravitelja je g. župnik blagoslovil zgradbo.

Šolska občina Krog je dobila prosvetni dom, na katerega je lahko pomosna, zakaj to je prva šolska stavba v Prekmurju, ki ustreza svojemu namenu. Velike zasluge za zgradbo imata šolski upravitelj g. Horvat Bela in župan g. Celec Ferdo. Stavba ima štiri velike učilnice, štiri stanovanja za učiteljevo, konferenčno sobo in pisarno. Hodniki in stopnišče so prostorni. Vsa zgradba je solidno in ceneno delo tukajšnega mladega stavbnega podjetnika g. Srake, ki je pokazal na njej lepe strokovne sposobnosti. Hvala gre tudi ostalim obrt- nikom, ki so solidno napravili vsa svoja dela v šoli. Prav tako hvala občanom iz Kroga, Satahovca in Murskih Crncev, ki so s kulukom pripomogli, da je bila zgradba cenejša, banki upravi, ki je dala primerno brezobrestno posojilo in pa državi za podporo.

Naj bo novo šolsko poslopje v izpodbudo tudi ostalim prekmurjskim šolskim občinam, ki masejke potrebujejo bolj higienskih in tudi v drugih ozirih ustreznih šolskih posojij.

## Pri gradu Borlu se je zrušila velikanska skala

Ptuj, 16. septembra.

Nad cesto iz Borla proti Vraždinu, v bližini borlovskega mostu, stoji na hribu zgodovinski grad Borl, ki je last grofa Bombelija. Tam se je davi ob 5. primeril ne- navaden dogodek, ki je močno razburil prebivalstvo, a k sreči ni zahteval človeških žrtev. Prebivalce je zbudilo strahotno gremenje in pokanje, ki se je čulo do 5 km daleč, do Sv. Barbare, Zavrča, Turškega vrha in še dalje po pokrajini na levem in desnem bregu Drave. Kmetje, ki bivajo blizu tam, pravijo, da se je močno zabliskalo, nakar je sledilo strahotno gremenje in po- kanje. Zrušila se je ogromna skala, ki se je odrgala od hriba, na katerem stoji grad Borl. Karih 800 kubikov kamena, grušča in zemlje pomokane s skalnatimi ploščami, se je sesulo s silnim treskom. Skala, ki obsega še vedno kakih 300 kubikov kamena, se še nadalje ruši in se vs-pa kamenje in zemlja. Cesta je zasuta in je promet onemogočen.

Cestni odbor je o dogodku takoj obve-

stil pristojna oblastva in si bo prizorišče esurtja ogledala posebna komisija, ki bo tu- di določila, kako naj se omogoči nadaljn- ni promet in kako naj se odstrani ves na- suti material. Za grad Borl zaenkrat ni ka- ke večje nevarnosti, vendar bo treba ves te- ren preiskati, da se ugotovi, ali ni še kaj plazovitega skalovja in zemlje.

## Osemdesetletnik je šel na delo in ga je zadel smrt

Litija, 16. septembra

Dopoldne se je razneslo po dolini, da je nenadno preminul 80-letnj posestnik Franc Tauffer, po domače Kovač iz Zgornjega Lo- ga. Kljub visokim letom je bil še pri mo- či in nad vse marljiv. Zjutraj se je zbralo pri posestniku Kozmosu več sosedov, ki so kš- kali in bili dobre volje. Vsakdo je znal kaj povedati, tudi stari Kovač je to in on raz- držl. Nato se je poslovil, češ da pojde do- mov, ker se je namenil na polje izkopat ko- šaro krompirja.

Tauffer je prišel domov, vzel motiko in košaro pa je krenil po cesti na polje. Čez čas ga je našel eden sosedov, ko je ležal nepremično ob cesti. Pristopil je k staremu in ga je poklical, menil je, da mu je prišlo slab- o in se je zato zgrušil. Tauffer pa ni dal od sebe glasu. Ko se je sklonil sosed nanj, je opazil, da je brez življenja. Tuptlo priljubljenega starca so prenesli domov in so ga položili na oder. Stari Tauffer je bil vse življenje vzor marljivosti, še smrt ga je zatekla sredi dela. Ohranil mu bomo lep spomin!

## Ogromni sodi

»To so pa velikan!, so govorili škofje- ločani, ko so vozili te dmi skozi mesto tri veličanske sodove na postajo. Ne vsch hkratu, temveč posebej. Na postaji so jih naložili na vagon in odpeljali v Leskovic



v vardarski banovini. Napravil jih je v Podpulferci Jože Homan. Sedem tednov so jih delali. Vsak izmed velikanov je dobil po 10 železnih obrocev. Sodi držijo po 15.500 15.780 in 15.450 litrov. Sode je vozil g. Mrak iz Loga in naša silka nam prikazuje enega izmed teh velikanov na avtu.

»Tu stoji, je rekla neomožena, »da je neka ženska v Manchestru sežgala že svojega tretjega moža.«

»Ali ni krivično,« se je oglasila druga zagrenjena neomožena ženska: »Nekatere ne morejo dobiti niti enega moža, druge jih imajo pa toliko, da jih sežigajo!«

Ob dveh po polnoči je zbirnik odložil instrumente in rekel:

»Gospa, svetujem vam, da pokličete du- hovníka in še notarja, če morda želite na- praviti testament.«

»Jezus Nazarenski, ali je že tako daleč z menoj?« je kriknila žena.

»Nikakor, gospa, nasprotno! Samo ne zli- se mi pravično, da ste vrgli za prazen nič samo mene iz postelje.«

zadržkov zadržali. Ob dejstvu, da bi podvoznjaki dali izredno mnogo izkopalne ku- bature in da bi zahtevali oporne zidove, je važno, da bi bilo za poglobitveni načrt treba izkopati samo planum železniškega tirašča in da ta načrt nikjer ne posega v mestno tle. Stališče železnice, da ima prvenstvo pred cesto, že zdavnaj ni več upravičeno. To je veljalo morda v prejšnjem stoletju, ko je cestni promet obstal izključno le iz konjske vprege in pe- šcev, danes pa je pretežno motoriziran in ga je treba staviti vsaj v isto, če ne v še višjo kategorijo kakor železniški promet.

Železniška proga deli danes Ljubljano v dva dela in jo — kar je prav lepo razvidno na Vavpotičevem lepaku, ki je razširjen po mestu — duši, da se ne more razvij- jati, kakor bi bilo treba. Med obema delo- ma mesta je samo nekaj ozkih prehodov, skozi katere se pretaka življenje. Dokler so se morali ozirati na železniško pregra- do, so si tvorci mestnega regulacijskega načrta zamišljali dve povsem samostojni mesti z lastnimi magistratnimi poslopji in drugimi ustanovami na obeh straneh. Ta- bo bi nastali Nova in Stara Ljubljana. To- da naše mesto bo še dolgo premajhno, da bi si moglo privoščiti luksuz dvojne me- stne uprave. Sedanje stanje je nevarčno, vsako odlašanje bi bilo škodljivo in od- več. Poglobitveni načrt pa najidealnejše rešuje vsa druga vprašanja tako, da no- ben prometni in urbanistični problem ne ostane nerešen. Glede na vsestransko ko- rist, ki jo bo prinesel, pa tudi z ozirom na dohodke, ki jih ima železniška uprava iz prometa v Sloveniji, so stroški za izvedbo tega načrta naravnost malenkostni. Zato ne sme biti nikogar med nami, ki bi hotel njega izvedbi metati polna na pot.

## Spomenik dr. Ivanu Tavčarju

V nedeljo bodo v Poljanah nad Škofjo Loko odkrili spomenik dr. Ivanu Tavčarju. Slavnost po pomembna za vso Poljansko dolino, ki bo z odkritjem proslavila spom- in enega svojih največjih sinov. Načrt za spominski steber je napravil arhitekt



Plečni; bronasto poprse, ki ga kaže slika, je delo kiparja Božidarja Pengova. Prvot- no so nameravali v pisateljevo rojstno hi- šo vzdigniti le spominsko ploščo, ker pa je hiša precej vlažna, so se odločili za spom- enik, ki bo stal pred hišo. Tako bo roj- stna hiša politika in pisatelja dr. Ivana Tavčarja s spomenikom postala ogleda vren- zna znamenitost Poljanske doline, ki je že zdaj posebno v potelnih mesecih privla- čala mnogo gostov.



# Masaryk o svoji mladosti

## Iz Čapkovega življenjepisa prezidenta Osvoboditelja

Čapkov življenjepisa prezidenta Osvoboditelja, iz katerega podajamo nekoliko značilnih odstavkov, je nedvomno eno najoriginalnejših del memoarnega in biografskega slovstva. Masaryk je v svojih prstih urah pripovedoval pisatelju po spominu in v nepristranskih pogovorih posamezne faze svojega življenja. Čapek je tem pogovorom dal zunanjo obliko in jih sproti prinašal prezidentu v pregled. Ta je dodajal in dodajal, dokler predmeta ni do dobrega izprala.

### Kovaški vajenec in učiteljski pomočnik

V Čečah m e je dal oče učiti k našemu sosedu, grajskemu kovaču. Zakaj ne? Kovaško delo mi je bilo všeč. To je delo, pri katerem rabi človek moči in spretnosti in pri katerem se mnogo ne govori; železo se ne sme shladiti. Poletni smo delali v kovačnici često do treh zjutraj do desetih ali enajstih zvečer; popravljali smo pluge in kovali konje. Toda to delo je lepo; kovač pri ognju in naklu je gospodar trdne snovi. Se ko sem bil srednješolec, sem nekako presenetli vaškega kovača, ko sem iz kosa samo enkrat razbeljenega železa skoval žrebelj. Ne vem, morda so se mi prsti desne roke od kladiva tako okrivili. Še l. 1887., ko sem bil v Jasni Poljani, je Tolstoj gledal moje roke in me vprašal, ali sem bil delavec.

Morda bi bil ostal pri kovaštvu, pa je drugače naneslo. Nekot sem nesel vedro vode od vodnjaka in kovačnico, ko je prišel mimo neki gospod in pazljivo zrl za menoj. Spoznal se ga — bil je profesor Ludvik, ki me je bil v Husto-počih učil klavir. Sramoval sem se, ko sem bil tako sajast pri njem pa sem opazil, da se ni nadejal, da me bo videl kot kovaškega vajenca. Ko sem prišel domov, mi je mati dejala: »Profesor Ludvik je bil tu in pravi, da prid v Čejkovice za učiteljskega pomočnika.« Tako se je odločilo. Učil sem dečke in deklice, seveda brezplačno, igral sem nekaj časa ob delavnikih v cerkvi orgle in pel pri pogrebih, kakor so tedaj morali šolmaštri. Ko sem pri pogrebih odgovarjal na latinske molitve, mi je kaplan Satova očital slabo izgovorjavo. Takrat sem tudi imel prvi spopad s cerkveno gosposko. Razlagal sem otrokom v šoli, kar sem se bil naučil v realki, da sonce stoji in da zemlja suče okoli sonca. Otroci so to pripovedovali doma, in zatorej pa so prihajale h gosposki dekani in se pritoževale, da kvaram otroke in da učim huđe stvari; zoper sv. pismo. Čez par dni je bil sejem; kmetje so stikali glave in mi sledili v šolo. Notri me je nekaj zbodlo, češ:

Zdaj bo pa hudo. Jaz pa se nisem hotel udati. Izmed njih eden je stopil naprej in dejal: »Gospod učitelj, dobro, kar učite otroke, kar nič se ne ozirajte na naše stare babe in poučujte tako še dalje.« Potem so drug za drugim posegli v žep in mi pustili na klavirju vsak po nekaj drobiča.

Na gradu v Čejkovicah so imeli obilo starih knjig iz XVII in XVIII. stoletja. Ostale so po jezuitih in bile skoro same polemike proti protestantom. Hlastno sem jih prebiral in postal tako borbena katoličan, da sem ženo kovača, pri katerem sem bil prej v pouku, spreobrnil v katoliško vero. Knjige so bile polne latinskih stavkov, ki sem jih hotel razumeti. Začel sem se učiti po starem slovarju latinske besede od A do Z. Slovnice seveda nisem znal. Kasneje mi je pater Satova dajal latinske ure in na njegov svet sem napravil izpit za prvi gimnazijski razred.

### Gimnazijec v Brnu

Za kateheta smo imeli patra Prochazko. Bil je eden izmed tedanjih krščanskih socialcev. Menda v petem razredu sem mu izjavil, da ne morem iti k spovedi. Pater me je imel rad, bil je dober in veren človek, prigorjal me je, da so mu prišle solze v oči toda zaman. Meni ni bil všeč formalizem; danes so ti grehi odpušteni, jutri pa lahko spet začneš grešiti. Grehe priznati, zakaj ne? Toda glavno je, ne več grešiti.

Tisti čas sem imel tudi prvi spor kot Čeh. Naš profesor latinščine Wendelin Förster je bil hud in trd German. Grško je izgovarjal po nemško in je tako zahteval tudi od nas, n. pr. Zois, namesto Zeus. Da mu kljubujemo smo začeli latinščino izgovarjati po češko. Förster je seveda divjal, jaz pa sem mu rekel: »Gospod profesor, vi ste Nemec in izgovarjate latinščino in grščino po nemško, jaz pa sem Čeh, zato izgovarjam po češko. Pri tem sem vztrajal tudi, ko me je ravnatelj poklical k sebi. Dobil sem zaradi upornosti in neposlusnosti slab red v vedenju in naposled tudi nasvet, naj odidem z zavoda.

# Gospodarstvo

## Naraščanje naših terjatev v Italiji in Nemčiji

Poročali smo že o znatni spremembi v našem klirinskem plačilnem prometu z Italijo. V novem kliringu z Italijo smo imeli do avgusta vedno pasivni saldo, kar pomeni, da smo dolgovali Italiji. Ob koncu avgusta pa je nastal že znaten aktivni saldo, ki nadalje narašča, tako da morajo naši izvozniki vedno dalj čakati na vrstni red izplačila svojih terjatev. Se ob koncu julija je znašal saldo našega dolga v Italiji 6.7 milijona lir, ob koncu avgusta pa smo zabeležili še saldo naših terjatev v višini 7.7 milijona lir in ta saldo se je v prvi četrtini septembra nadalje dvignil na 11.5 milijona lir (26.5 milijona Din). Pri tem pa je upoštevati, da imamo v starem kliringu z Italijo še terjatev v višini 4.6 milijona lir, tako da znašajo naše skupne klirinske terjatev z Italijo 53.1 milijona lir ali 122 milijonov Din.

Tudi v kliringu z Nemčijo opazamo zopet naraščanje naših klirinskih terjatev. Medtem ko je saldo 21. avgusta popustil že na 15.5 milijona mark, se je v zadnji četrtini avgusta dvignil na 19.1 milijona mark, do 8. t. m. pa na 20.7 milijona mark. Če marke računamo po 13, tedaj znaša vred-

nost te naše terjatev 269 milijonov Din. Skupaj znašajo torej naše klirinske terjatev v Italiji in Nemčiji nekaj manj nego 400 milijonov Din.

Med aktivnimi klirinci je omeniti poljski kliring. Tudi saldo naših terjatev na Poljskem se nadalje dviga. Ob koncu julija je znašal 13 milijonov Din, ob koncu avgusta 15.2 milijona Din, 8. t. m. pa 16.1 milijona Din. V kliringu s Turčijo znašajo naše terjatev sedaj 5.8 milijona Din (ob koncu avgusta 5.3), v kliringu s Španijo pa znaša nespremenjeno 2.7 milijona pezeta. Od pasivnih klirincov beleži največji saldo našega dolga kliring s Češkoslovaško, kjer dolgujemo 120.6 milijona Kč (prejšnji teden 120.3). V kliringu s Švicco se je naš saldo v prvi četrtini septembra dvignil za 0.1 na 1.7 milijona švicarskih frankov, v kliringu s Francijo pa za 0.5 na 4.2 milijona frankov. Saldo našega dolga v kliringu z Madžarsko je v prvi četrtini septembra popustil za 1.3 na 8.8 milijona Din, medtem ko je saldo našega klirinskega dolga v Belgiji ostal skoro nespremenjen na višini 4.1 milijona belg.

## Francoski frank nadalje popušča

Ze večeraj smo obširneje poročali o novem občutnem nazadovanju francoskega franka, ki pomeni prav za prav tretjo devaluacijo. V sredo je francoski frank popustil kar za 4.5%. V Curihu je tega dne nazadovol od 14.8750. Nazadovanje pa se tudi večeraj še ni ustavilo in je bil opoldne zabeležen tečaj 14.70, tako da je francoski frank v dveh dneh izgubil 5.6% svoje vrednosti, od začetka septembra pa 10%. Večernji tečaj ustreza pariteti 146 do 147 frankov za angleški funt.

Ponovni znatni padež francoskega franka je vzbudil v evropskih finančnih krogih veliko vznemirjenje. Neposredni povod za ta padež je bila objava francoske trgovinske bilance za avgust, ki prinaša nadalje povečan pasivni saldo v višini 1.5 milijarde frankov. Poslabšanje francoske trgovinske bilance je močno razočaralo vse one, ki so po dvakratni devaluaciji franka pričakovali bistveno zboljšanje zunanje trgovine, predvsem pa zmanjšanje pasivnosti. V prvih osmih mesecih t. l. je dosegel francoski uvoz 25.6 milijarde frankov (lani 14.6), izvoz pa je znašal 14.8 milijarde frankov (lani 9.5) in se je torej pasivnost trgovinske bilance v osmih mesecih povzpela na 11 milijard naproti 5 milijardam v istem razdobju lanskega leta.

Spekulacijske prodaje frankov so dosegle zadnje dni izreden obseg. Francoski valutni intervencijski fond je začel docela novo taktiko. Postavil se je na stabilizacijo, da ne more več intervenirati. Frank naj bi se sam iznihal in naj bi sam našel naravni stabilizacijski nivo. Kakor pa se zdi, je bilo francoski vladi bolj na tem, da drži tečaj francoskih državnih papirjev, kakor tečaj franka, kajti intervencijski fond je potreboval znatna sredstva, da bi zadržal padež državnih papirjev. Francoski vladi je mnogo na tem, da bi državni papirji obdržali čim višji tečaj, ker bo morala prej ali slej apelirati na

kapitalni trg z novimi emisijami državnih papirjev za kritje tekočih finančnih potreb. Ta politika intervencijskega fonda je izvala v francoski javnosti ostro kritiko, ker je s tem intervencijski fond je pomagal rušiti frank. Znatna sredstva, ki so na trg postala prosta s prodajami rent intervencijskega fonda, so v glavnem šla za nakup deviz in ti nakupi so v veliki meri povzročili padež franka. Tako je ta taktika intervencijskega fonda le pospešila beg kapitala. Kritiki te nove taktike intervencijskega fonda tudi poudarjajo, da se v zadnjem letu kar vstijo ponesrebeni eksperimenti, ki gredo vedno na račun francoske valute. Tako je uvedba 40 unerne delavnika povzročila nazadovanje produktivne in večjo potrebo po uvozu, kar se zlasti pozna pri premoči, kajti zaradi slabe produkcije se je uvoz premoča nasproti lansnemu letu povečal in je morala Francija samo za uvoženi premoči leta v osmih mesecih izdati 2.8 milijarde frankov. Tako se je povečala pasivnost trgovinske bilance, ki je izvala potrebo novega padca franka. Francoski frank je zadnje dni padel celo pod nivo češkoslovaške krome.

### Konferenca gospodarskih zbornic v Beogradu

V prostorih Trgovinske zbornice v Beogradu se je pričela večeraj konferenca delegatov vseh jugoslovenskih trgovinsko-industrijskih zbornic. Konferenco je vodil predsednik beograjske zbornice Vojislav Petković, prisostvoval pa ji je tudi načelnik trgovinskega ministrstva G. Krpan. Ljubljanski zbornice zastopa narodni poslanec G. Ivan Mohorič. Po otvoritvi so navzoči delegati z enominutnim molkom izrazili svoje sožalje zaradi smrti prezidenta Masaryka. Najprej so na konferenci obravnavali referat tajnika novosadske Zbornice za TI o

načrtu novega zakona o cestnih fondih. Debatu o tem vprašanju je otvoril poslanec Ivan Mohorič, ki je med drugim naglasil, da se sredstva fonda ne bi smela uporabljati samo za nove ceste, nego tudi za vzdrževanje starih. Posebaj se bo treba ozirati na periferne kraje države, tako na dravsko banovino, ki neposredno meji na državo, v katerih so ceste moderne urejene, tako da naša država z njimi v cestnem prometu ne more konkurirati. Transit preko Maribora in Rakeka je popolnoma upadel. Transitno blago prevažajo po ovinku okrog naše države. Zahteval je, da se cestni fondji zaradi tega uporabijo v veliki meri tudi za vzdrževanje starih cest, da ne bi izgubili še tega, kar že imamo.

Danes se je pričela tudi že debata o referatu glede načrta uredbe o izrednih prispelkih za prekomerno izkoriščanje cest. Ta referat je podal tajnik beograjske zbornice dr. Popović. Konferenca bo trajala nekaj dni.

### Naš uvoz zlata

Finančno ministrstvo je pravkar izdalo podrobno statistiko naše zunanje trgovine za letošnje prvo polletje, ki vsebuje med drugim tudi podatke o našem uvozu zlata. Ti podatki so, kakor znano, važni za presojo naše trgovinske bilance, ker promet z monetarnim zlatom ne spada v trgovinsko bilanco blagovnega prometa. V prvem letošnjem polletju smo uvozili 1235 kg zlata v vrednosti 61.8 milijona Din, medtem ko je lani v prvem polletju znašal uvoz zlata 44.7 milijona Din, predlanskim pa 65.1 milijona Din. Največ zlata smo letos uvozili iz Anglije (za 36.9 milijona Din), iz Belgije (za 10.0 milijona Din), iz Nemčije (za 9.3 milijona Din) in iz Švice (za 5.6 milijona Din). Prejšnje leto smo uvozili mnogo zlata iz Francije v zvezi s prenosom zlatih rezerv Narodne banke, ki so bile deponirane v Parizu.

Če gornji uvoz monetarnega zlata odbijemo od skupne vrednosti uvoza tedaj dobimo šelavo približno naše trgovinske bilance. Po tem računu je znašala letos vrednost uvoza v čistem blagovnem prometu 2359 milijonov Din. Pri uvozu v vrednosti 2821 milijonov smo imeli torej aktivni presežek v višini 462 milijonov. Leti račun nam za lansko prvo polletje pokaže pasivnost v višini 352 milijonov.

### Gospodarske vesti

Trgovinska pogajanja s Francijo. V ponedeljek so se pričela v Parizu trgovinska pogajanja z našo državo in Francijo. Poročali smo že, da je namen teh pogajanj urediti plačilni promet. Najbrž bo po ukinjenju kliringa uveden sistem svobodnih plačil. Poleg tega pa je najvažnejše vprašanje kontingentov. Naša zahteva gre za tem, da se opusti sedanjim francoski način razdeljevanja že itak minimalnih kontingentov na veliko število francoskih uvoznikov, tako da nastanejo naravnost mikroskopski kontingenti, ki jih ni mogoče izkoristiti. Francija nam mora vsaj omogočiti, da izkoristimo že itak majhne uvozne kontingente. Poleg tega pa onemogočajo naš izvoz v Francijo visoke davčeve. Francija je 8. avgusta povisala uvozne carine za 13%, razen za nekatere predmete, ki jih je Francija prisiljena uvazati. Vrhun tega je Francija povisala takse na uvozna dovoljenja za 27% in pobira še specialno takso 2% od vrednosti blaga, ki se uvozi iz Jugoslavije v Francijo. Letos smo dobili od Francije znova kontingent 200 vagonov suhih češpelj, ki pa z našo nismo mogli izkoristiti, ker je bila uvedena taksa na uvozna dovoljenja v višini 75 frankov za 100 kg proleht carine 18 frankov, kar je docela prohibitivno.

Znatno narasli carinski dohodki. Po najnovjših podatkih smo v prvi polovici letošnjega proračunskega leta (april — september) pobrali na carinah 447.3 milijona Din, t. j. za 128.5 milijona Din ali za 40.3 več nego lani.

Ponovna podražitev volframa in antimon — posledica vojne na Kitajskem. Poročali smo že, da je vojni konflikt na Daljnem vzhodu izzval pravo hausso na svetovnem trgu volframa in antimona. Znano je, da krije Kitajska 70% svetovne proizvodnje teh dveh kovin. V začetku letošnjega leta se je gibala cena volframovi rudi na višini 32 šilingov za enoto (ena enota je 1% volframovega trioksida na 1 tono rude), pred dobrim letom pa komaj 25 šilingov. Že v avgustu se je cena naglo dvignila na 104 šilinge, zadnje dni pa se je povzpela celo na 126 šilingov, tako da se je v enem letu popopolila. Volfram se ne uporablja samo za izdelovanje električnih žarnic, temveč v prvi vrsti za izdelovanje orodnega in oboroževalnega jekla. Cena antimonu je v zadnjem času znova narasla. Povzpela se je za 65 šilingov za tono v začetku leta na 95 šilingov. Tudi v naši državi pridobivamo antimon, rudniki pa so v rokah nemškega kapitala.

Slab avstrijski izvoz lesa. Že večeraj smo poročali o avstrijskem izvozu lesa, ki je bil v avgustu razmeroma slab, ker je zastal izvoz v Italijo. Medtem ko je v juliju znašal avstrijski izvoz lesa okrog 20.000 vagonov je v avgustu padel na 10.860 vagonov. Predvsem je nazadovol izvoz mehkega rezaneza lesa, ki je padel od 7070 na 3081 vagonov. Medtem ko je prejšnje mesece predstavljaj izvoz v Italijo skoro polovico vsega izvoza mehkega rezaneza lesa, je v avgustu padel na 271 vagonov.

Hmeljski trg. Banovinska komisija poroča 16. t. m.: Vsestransko povpraševanje in nakupovanje v večjem obsegu trajajo nespremenjeno dalje in je prodano do slej iz prve roke že nad polovico letošnjega pridelka. Več povpraševanja je predvsem za dobro srednje in srednje ter zlasti za cenejšo blago, ki je zaradi tega že tudi precej pridobilo na ceni. Tako se plačuje sedaj za res izbrano prvovrstno blago 24 do 25 Din, za prvovrstno 22 do 24 Din, za dobro srednjo 20 do 22 Din in za rezovrstno srednje blago 17 do 20 Din za kg. Slabši hmelj se kupuje tudi izpod navedene cene, vendar je tako blago že precej redko.

Regulacija Mure. Banska uprava je razpisala drugo licitacijo za izvedbo regulacijskih del na Muri v obmejnem pasu od km 105 do km 122 (proračun znaša 909.000 Din).

Trgovinski register so se vpisale nastopne tvrdke: Lončar—Raška—Stare, manufaktura »Trič« v Ljubljani Franciškanska ulica 3; Klemenčič Berta & KO, »Moitko«, moda in konfekcija v Ljubljani, Selenburgova ulica 6; Eksportna trgovina Mirko Marš, družba z o. z. v Ljutomeru (osnovna glavnica 100.000 Din); poslovodje Marš Angela, Marš Mirko in Damjan Albin, vsi v Ljutomeru; Brata Vlah, trgo-

vina s manufakturnim in modnim blagom v Ljubljani, Wolfova 5; »Interpromet« generalna trgovska agencija, Gabrenja Slavkova (specerijsko in kolonialno blago, manufaktura, železina in elektrotehnični material); Pevec Amalija, trgovina z mešanim blagom v Ormožu.

Licitacije. Dne 24. t. m. bo pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Osijeku licitacija za oddajo raznih električnih keramičnih, steklastih in pečarskih del za novo zgradbo tega urada. Dne 16. t. m. se vrši v intendaturi štaba vrbarske divizijske oblasti v Banjaluki licitacija za nabavo pisarniških in knjigoveskkih potrebščin. Dne 14. t. m., 20. in 23. t. m. bo pri Glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu licitacija za dobavo raznih lekarniških potrebščin. 22. t. m. za dobavo dvokolic za ranjence. 24. in 25. t. m. ter 2. oktobra pa za dobavo raznega sanitetnega materiala ter bolniške opreme. Dne 25. t. m. bo pri upravi policije v Zagrebu licitacija za dobavo 90 plaščev za zbor policijske straže v Zagrebu. Dne 25. t. m. se vrši pri ekonomskem oddelku gen. direktorije železnic v Beogradu licitacija za dobavo pregrevalnih elementov domačega izdelka in 29. t. m. za dobavo dovodilne naprave za postajo Vinkovci. Dne 14., 15., 16., 17., 18., 22., 23. 24 in 25. t. m. bodo pri upravi vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu licitacije za dobavo raznega električnega inštalacijskega materiala. 16. t. m. za dobavo vazelina; 18. t. m. za dobavo jeklenih kroglic; 20. t. m. za dobavo strojnih jermen, bakrenih cevi ter bakrene pločevine; 22. t. m. za dobavo raznega usnja in 23. t. m. za prodajo odpadkov od gume. Dne 2. oktobra bo pri upravi drž. monopolov v Beogradu licitacija za dobavo 50.000 kg kartona. Dne 4. oktobra bo pri upravi smolnarišnice v Kamniku licitacija za dobavo 60.000 kg parafina.

### Porze

Na ljubljanski borzi so se danes avstrijski šilingi trgovali v privatnem kliringu po 8.43, na zagrebški borzi pa po 8.44. Grški boni so se v Zagrebu trgovali po 30 in angleški funti po 238. Nemški klirinski čeki stanejo v Ljubljani 12 83, v Beogradu in Zagrebu pa prav tako 12 83.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda pri čvrsti tendenci trgovala po 408. Promet je bil še v 7% Blairovim posojilu po 84.50.

### DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2388.15 — 2402.75, Berlin 1740.53 — 1754.41, Bruselj 730.20 — 735.26, Curih 996.45 — 1003.52, London 214.41 — 216.47, New York 4307.25 — 4343.56, Pariz 146.02 — 147.46, Praga 151.43 — 152.54, Trst 227.70 — 230.78. Curih. Beograd 10. Pariz 14.70, London 21.5575, New York 435.375, Bruselj 73.2750, Milan 22.9250, Amsterdam 239.4750, Berlin

## Koroški borci v Guštanju so si ustanovili organizacijo

Močna je narodna samozavest tistih naših borcev, ki so se prostovoljno zbrali na Koroškem, da to lepo našo zemljo pribore za majko Jugoslavijo. Kljub slabemu vremenu so se koroški borci, skoraj sami koroski domačini, po večini kmetije in industrijski delavci, v soboto 11. t. m. v lepem številu zbrali v stari narodni gostilni koroskega borce Ivana Petrača, da postavijo temelje svoje organizacije.

Občni zbor je otvoril predsednik pripravljalnega odbora učitelj G. Janko Gačnik, ki je v bojih za naš Korotan postal tudi vojni invalid. Kot delegat glavnega odbora Le-gije koroških borcev v Ljubljani je zbor zdravil in podal obširno poročilo g. dr. Ervin Mejak, odgovornik v Gornjem gradu. Navzočne člane so zlasti zanimala delegatova poročila o splošnem stanju legionarske misli v Jugoslaviji. O stanju dobrovoljskega vprašanja za koroške borce in pripravah za izdajo obširne spominke knjige o Koroški in bojih za njo. Delegat je obujal tudi spominer so se zaskrile oči marsikateremu navzočemu koroskemu borcu.

Poročilu delegata so sledile volitve upravnega in nadzornega odbora. Da prepreči vsako osebno in politično izigravanje, je predsednik pripravljalnega odbora v soglasju z vsemi navzočimi odredil za volitve obeh najvažnejših odbornikov, predsednika in tajnika, tajno glasovanje z listki. Z nad 80-otno večino glasov je bil za predsednika izvoljen G. Janko Gačnik, učitelj (lani še solski upravitelj) v Guštanju, za tajnika pa z največjim številom glasov G. Cikulin Jurij, delavec (lani še vratar) v jeklarni, preizkušen koroski narodni borec, doma iz okolice Velikoveca na Koroškem. Ginjeno se je G. Gačnik zahvalil za izkazano zaupanje, ki ga tembolj veselil, ker pride to zaupanje iz ljudstva in njegovih najboljših sinov, borcev za domovino in narod. G. Gačnik Janko je bil pogumen koroski borec, kar mu je priznalo celo v znanj Perkonci-garovi knjigi o bojih za Koroško »Ein Volk

### Žalna seja JČ lige

Ljubljana, 16. septembra. Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Ljubljani je smotni na žalni seji dostojno počastila spomin prezidenta Osvoboditelja G. T. Masaryka. Slavenosti je korporativno prisostvoval odbor, prisoten pa je bil tudi češkoslovaški konzul inž. Miňovski. Društveni prostori v Kazini so bil okrašeni s češkoslovaškimi in jugoslovenskimi narodnimi barvami. Masarykov kip in slika sta bila ovita v žalne trakove in svečke so gorele pred njima. Predsednik dr. Stare je najprej prečital soznanilo pismo, ki ga je ligi poslal predsednik mestne občine dr. Adlešič v imenu mestnega sveta, nato pa je v obširnem govoru očrtal idejni, državniški in človeški lik velikega prezidenta, ki je bil po svojem delu, po svoji pravdnosti in človečnosti eden največjih svetovnih duhov. Navzočni so predsednikov govor poslušali stoje. Na koncu so bile sprejete soznanje brzojavke prezidentu dr. Benešu, pokojnikovemu sinu, poslaniku Janu Masaryku in centrali češkoslovaško-jugoslovenskih lig v Pragi.

Komemoracija za široo javnost bo JČL priredila v ponedeljek ob 18. v Filharmonični dvorani.

## Sokol

Sokolsko društvo Ljubljana—Štepanja vas priredi v nedeljo dne 19. t. m. celodnevni izlet na Kureček za članstvo in naraščaj. Zbirališče na poljanskem mostu. Odhod z avtobusom točno ob 8. uri zjutraj. V slučaju slabega vremena izlet odpade. Zdravo!

174.75, Dumaj 79.50, Stockholm 111.15, Oslo 108.8260, Kőbenhavn 96.25, Praga 15.20, Varšava 82.25, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

### EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 408 — 408.50, za dec. 408.50 den., 4% agrarne 53.50 — 54, 4% severne agrarne 52 den., 6% begunjske 76.50 den., 6% dalm. agrarne 75. den., 7% invest. 93. den., 7% stabiliz. 86 den., 7% Drž. hip. banka 100 den., 7% Blair 84.50 — 85, 9% Blair 98.50 bl.; delnice: Narodna banka 7700 den., PAB 196 den., Trboveljska 275 bl., Gutmann 45 den., Sečera na Valiki Bečkerek 625 — 675, Sečera na Osijek 185 — 195, Osječka ljevaonica 200 bl., Dubrovačka 400 den., Trboveljska 275 bl., Oceania 300 den., Jadranska 400 den.

Beograd. Vojna škoda 408.50 — 409, za dec. 408.25 — 408.50, 4% agrarne 53.50 den., 4% severne agrarne 52.75 den. (53), 6% begunjske 77.25 den. (77.50), 6% dalm. agrarne 75.25 — 75.50 (75.50), 7% invest., drobni komadi — (90.50), 7% Drž. hip. banka 99 — 100.5 (100), 7% Blair 85 — 85.25 (85), 8% Blair 94.75 bl., Narodna banka 7000 — 7700 (7650), PAB, drobni komadi 198 den.

### Blagovna tržišča

#### ZITO

Chicago, 16. septembra. Začetni tečaji: pšenica: za dec. 103.25, za maj 105.625; koruza: za sept. 67.25, za dec. 63.25, za maj 65.

Winnipeg, 16. septembra. Začetni tečaji: pšenica: za okt. 124.25, za dec. 121.625, za maj 123.

Novosadska blagovna borza (16. t. m.). Tendencia nespremenjena. Pšenica (78/79 kg): baska 177 — 179; banatska 173 — 181, baska ladja Tisa 184 — 186; ladja Begej 181 — 183; sremska 77/78 kg 177 — 179; slavonska 77/78 kg 178 — 180. Kuruza: baska in sremska 94 — 95; banatska 91 — 93. Oves: baski, sremski in slavonski 110 — 112. Rž: baska 164 — 166. Jčemen: baski in sremski 63/64 kg 125 — 127.50. Moka: baska in sremska »og« in »ogz« 275 — 285; »2« 255 — 265; »5« 235 — 245; »6« 215 — 225; »7« 175 — 185; »8« 127.50 — 132.50. Otrubi: baski, sremski in banatski v vrečah 89 — 94. FIZOL: baski beli brez vreč 200 — 205.

Budimpeštanska termiska borza (16. t. m.) Tendencia stalna. Koruza: za sept. 12.35, za maj 12.15 — 12.18.

#### BOMBAZ

Liverpool, 15. septembra. Tendencia stalna. Zaključni tečaj: za sept. 5.18 (prejšnji dan 5.14), za dec. 5.22 (5.18), za maj 5.35 (5.31).

Newyork, 15. septembra. Tendencia stalna. Zaključni tečaj: za sept. 8.96 (8.81), za dec. 8.90 (8.81), za marc 9.05 (8.97).

In Notc. Motiv napada Gačnikove žete na nemško baterijo pri humberskem gradu in usodo Gačnika kot hudo ranjenega poročnika je uporabljen tudi v povesti pisatelja Ivana Prezija »Umreti nečemo«, ki jo je pred leti izdala Družba sv. Mohorja. Razlika med sliko v romanu in resničnostjo je le ta, da je poročnik v romanu pozneje v Celovcu umrl, Gačnik pa mora ostati živ. ... Ostali odbor sestavljajo: Stopar Avgust, potnik tvrdke Singer na Prevaljah; Kotnik Andrej, mali posestnik in jeklarniški delavec v Dobrih; Kuhar Anton, kmetijski delavec v Kotljah; Krivograd Franjo, brezposelni lesni uradnik v Guštanju; Gorenjšek Josip, jeklarniški delavec v Kotljah; Valentič Alojz, posestnik in gostilničar na Lešah. V nadzorni odbor so izvoljeni: Lakovšek Franc, brezposelni rudniški uradnik na Prevaljah; Nabernik Jože, posestnik in gostilničar v Dobrih; Čič Leopold, čevljar v Guštanju; Petrač Ivan, posestnik in gostilničar v Javnoriku pri Guštanju; Libnik Anton, posestnik na Prevaljah.

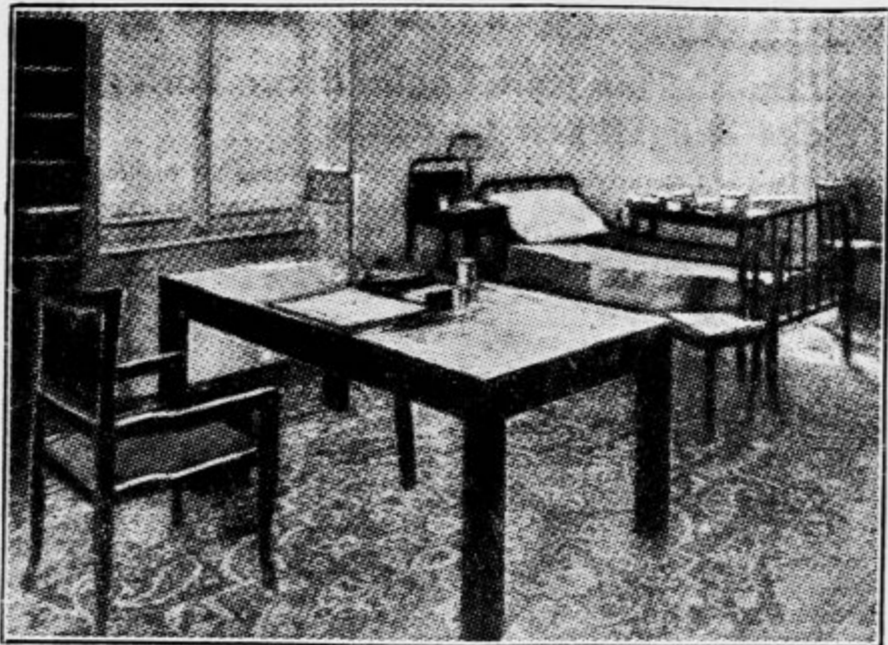
Ves občni zbor je potekel prav živahno, vendar pa v miru, redu in v znamenju pravzve vojnege tovariša in narodne samozavesti. Člani so soglasno izražali želje po čim pogostejših sestankih, vsaj enkrat v vsakem mesecu, po možnosti vsakokrat v drugem kraju, na primer v Lešah, v Kotljah, na Prevaljah, v Guštanju in Dobrih, pa tudi v Dravogradu, kjer se je osnovalo poverništvo, ki ga vodi znani narodni borec g. Mile Neudl.

Po zboru je sledil tovariški večer. Borci so pripovedovali razne dogodke iz časov krvave borbe za našo Koroško. Skrajni čas je, da se napiše obširna knjiga vojnih spominov iz bojev za Koroško. Slovenska javnost, pa tudi marsikje drugod, se bodo čudili, kako požrtvovalno in s kolikim junaštvom so se koroški Slovenci sami borili za to, da bi dosegli svojo narodno svobodo v močni jugoslovenski državi.

## Iz Julijske Krajine

Prispevki za kmetijske inspektorate. V uradnem listu je bil pred kratkim objavljen dekret, s katerim so bili določeni prispevki pokrajinskih in občinskih uprav, in korporacijskih svetov ter drugih gospodarskih ustanov v posameznih pokrajinah za vzdrževanje pokrajinskih k

# Potem, ko je T. G. Masaryk izdihnil veliko dušo



Na levi: Soba, v kateri je prezident-Osvoboditelj preživel zadnje dneve svojega življenja. — Na desni: T. G. Masaryk v smrti



## Lany, zadnje počivališče velikega prezidenta

### T. G. Masaryk bo začasno položen k večnemu počitku poleg svoje soproge

Vesti iz Prage so poročale, da bodo pokojnega velikega češkoslovaškega državnika in filozofa pokopali v skladu z njegovo poslednjo željo v Lanyh, kjer je preživel svoja poslednja leta in kjer je pokopana tudi njegova žena. Neznatno pokopališče tega kraja je dobilo s tem na mah zgodovinski pomen. Že doslej so romali nešteti iz Ljubezni do Masaryka na grob njegove žene. Griču na levi strani tega groba niso posvečali svoje pozornosti, prav tako ne ozkem pasu med obema grobovoma. Tu je pa kraj, kjer bodo pokojnega predsednika položili k večnemu počitku. Morda dobi Masaryk pozneje svojo grobnico neke drugje, morda na tradicionalnem prostoru v prestolnici. Dotlej pa to skromni grob v Lanyh neka vrsta narodnega pantheon. Kakor je neki drugi odlični voditelj češkega ljudstva, Antonín Svehla, pokopan v skromnem pokopališču v Hostivaru, tako bo Masaryk do nadaljnjega počival sredi pokoja vaškega pokopališča.

Pokopališče v Lanyh leži ob koncu poljske poti, ki se odcepi od ceste proti gradu ob začetku vasi in vodi kakšnih deset mi-

nut do drugega vaškega konca. Visok, temen križ stoji ob vходу. Ker na vsem pokopališču ni mnogo grobov, si takoj v njegovi sredini, kjer počiva Charlota G. Masarykova. Nekoliko korakov naprej je mrtvašnica, kjer hranijo trakove z vencov.

Za pokopališkim zidom se razprostirajo polja do drugih vasi, katerih prebivalce pokopavajo isto tako v Lanyh. Kakor je že to na deželi, čitaš na nagrobnikih in križih vedno ista imena. Skoraj vsi nagrobniki, v kolikor so jih sploh postavili, so kar se da preprosti, le malo jih je, ki bi bili dragocenejši. Če pride kdaj večja množica, da posesti to pokopališče, tedaj je na njem prostora le za manjše število ljudi. Kraj je za množice pretesen. Tu se velike žalne svečanosti torej ne morejo vršiti. Ta kos zemlje je tih in dovoljuje le tih izraz pietet. Kadar se vaščani vračajo s svojih nedeljskih sprehodov, tedaj spada med njihove navade, da gredo mimo pokopališča in položijo na grobove svojih dragih cvetic, ki so jih natrgali med potjo na travnikih in poljih. Tu bo toraj živel največji Čehoslovak našega časa.

## Sreča je več vredna nego »sistem«

### Neki Južnoameričan je v Biarritz zaigral 8 milijonov frankov...

Bogat Južnoameričan je prišel te dni v francosko obmorsko kopališče Biarritz, da bi tamkajšnje igralnico, kakor pravijo, »razbil«. Mož se je hvallil, da ima absolutno zanesljiv igralni sistem v rokah. Na zadnje ga je ta sistem veljal osem milijonov frankov, ki jih je z igrjo izgubil.

Mož, ki se piše Battisti, je prišel iz Argentine. Prinesel je s seboj deset milijonov frankov in je bil popolnoma prepričan, da mu bo namen uspel. Seveda se je vest o tem možu v lokalni tisk razširila po vsem Biarritz in ko je stopil k ruletni mizi, je nastala okrog njega silovita gneča.

Vse je bilo čakalo, kako bo Argentinec razbil igralnico. Mnogi so igrali z njim,

mnogi proti njemu. Veliko razburjenje je nastalo, ko so njegove izgube postajale čedalje večje. Z brezprimernim mirom pa je možakar jemal iz svoje aktovke šče bankovce po tisoč frankov in menil, da spadajo vse izgube pač k njegovemu sistemu.

Poleg njega je bila mirna samo še ena oseba, neka Američanka, ki je Argentinecu pobrala v igri osem milijonov frankov, ne da bi imela pojem o kakšnem igralnem sistemu. Imela je samo igralno srečo. Na koncu je Battisti izjavil, da ima še dva milijona frankov, da pa hoče »za danes končati. Prepričan pa je do dna, da so njegove izgube samo začasne in da bo dobil vse svoj denar nazaj, pa še mnogo več.

## Objesten prezidentov sin

### V Rooseveltovi hiši se napoveduje še ena poroka...

Ljudje iz okolice ameriškega državnega predsednika Roosevelta trdijo, da se bo v bližnjem času poročil tudi zadnji predsednikov sin. Povod za to trditve je dal obisk mlade dame iz družbe, Ann Lindsay Clarkove, v Beli hiši, kratko potem, ko se je tja iz Evrope vrnil 21letni predsednikov sin John.

Miss Clarkova je Rooseveltovo družino spremljala že v juniju v Hydepark. To je bilo takrat, ko se je Franklin Roosevelt mlajši poročil z Ethel Dupontovo. Kakor s prvim, je videti, da ima predsednik težave tudi z drugim sinom. Pravijo, da ga je že pri prvem razgovoru po njegovem povratku vprašal za pojasnila, zakaj je župan v Canne-

su, Pierru Nouveauju, brizgnil šampanjca v obraz, baš ko je hotel župan začeti z do stojačim nagovorom. Ni znano, kako je potekel ta razgovor med predsednikom in njegovim objestnim sinom.

## Velikanska želva

Na vzhodni obali Kube so naši ribiči želvo kakršne v tej velikosti še niso opazili. Žival je tehtala več stotov, toda njeno meso je bilo neužitno. Oklep so preiskali zoologi, ki so izjavili da je žival žvela kakšnih petsto let. Ne bi bilo torej niti izključeno, da je sam Kristof Kolumb videl to želvo kot otroka, ko je odkril Ameriko.

## Japonci se bojijo zračnih napadov

### Nevarni fotografski aparati — Dežela utrjenih pasov

Cim priplove kakšen tuji parnik po dolgi vožnji v japonsko morje med šimonosekijem in Mojijem, se začne zanj doba stalnega opazovanja in nadziranja, ki se konča šele tedaj, ko zapusti drugače gostoljubno deželo. Japonska policija ni namreč samo najvljudnejša, temveč tudi najradovednejša na svetu. Vsak japonski ladijski natak, hotelski manager, vsak boyn in celo vsak sopotnik na ladj, železnici ali v avtobusu ji pri tem pomaga v njenem stremljenju, da bi obdržala inostranca čim bolj v svojih očeh. Nihe vendar ne more vpletiti, da-li se za krinko nedolžnega potnika za zabavo, ki nosi vrhu tega še svoj »šasin kikai« (fotografski aparat) okoli vratu, ne skriva kakšen vohun, pred katerimi lomi vso Japonsko grozen strah.

Posebno na postajah, ki jih voditi in lepa označujejo kot utrjene pasove, mora biti tujec zelo oprezen. Ni dobro, če zbudi kakšen sum, kajti v vohunskih zadevah ne pozna japonska policija nobene šale. Potnik ne tvega samo tega, da mu zaplenijo fotografski aparat, temveč se mu utegne zgoditi, da ga povedejo pred policijskega sodnika, kjer lahko doživi še dosti neprijetnejše stvari. Še ni dolgo tega, kar so neki tuji dami v gumijevko zlomili desno roko, ker ni dovolj hitro ustregla zahtevi nekega policista, naj mu izroči svoj fotografski aparat.

Ce upoštevamo, da leži japonsko otočje v razmeroma precejšnji bližini azijske, posebno pa ruske kopnine in da ima s Korejo ter stranskimi otočji 45.000 km občeja, to je dvakrat več nego Zedinjene države, bomo do neke meje razumeli japonski nemir. Od severa do juga prečka Japonsko veriga utrjenih pasov, v kateri ležijo središča japonske vojne industrije, vojne mornarice in letalskih sil. Najvažnejše strateško ozemlje se začena z vojaškim letališčem ob jezeru Kasumiju zverozvodno od Tokija in se vleče vzdolž 35. vzporednika po japonskem morju do Čušimskega otočja in korejskega pristanišča Fusana ob Činkajskem zalivu.

V tej japonski »Magnetotivni črti« leži prestolnica Tokijo, ki je ena najvažnejših očišč in dežel, Jokusaka ob vrodu Tokijskega zaliva z velikim mornariškim arzenalom in vojaškim letališčem, dalje važno orožno središče Nagoja, močno utrjeno mesto Jura ob Osaškem zalivu, Hirošima in Kure, glavna baza japonske mornarice, in ob skrajnem jugozapadnem koncu glavnega otoka Honšuju trdnjavsko mesto šimonoseki, ki sestavlja z mestoma Mojijem in Vakamajem na otoku Kiušiju izredno utrjen položaj. Od Mojija se utrjeni pas nadaljuje proti Nagasakiju, Sasbu in Omuri, ki so važne letalske postaje. Poleg otoka Formoze, ki je oddaljen samo 220 km od azijske kopnine ter ima v Kilungu ter Makoju na Ribiških otokih svoja glavna vojaška oporišča, je seveda posebno otok Kiušiju, najjužnejši japonski glavni otok, ogrožen po letalskih napadih.

Kar se tiče protiletalske obrambe, ne stoji Japonska v nobenem oziru za drugimi velesilami. Ob koncu julija lanskega leta so imeli v prostoru med Tokijem in Jokohamo največje vaje proti zračnim napadom, kar jih je bilo kdaj na Japonskem. Štiri dni se je vežbalo tu 1200 letal in 250.000 mož zračne zaštite, vojakov in ci-

vilstov, v ozemlju, ki šteje šest milijonov prebivalcev. Rezultat teh manevrov je bil zelo zadovoljiv. Odtlej so zračno zaščito še bolj izgradili in danes vključuje že vse prebivalstvo. Samo v milijonskih mestih so v zadnjih treh letih za zračno obrambo potrošili okrog 200 milijonov dinarjev. Japonska se zračnih napadov pač strašno boji, boji se vraga, ki ga je s svojo nenastitnostjo in izzvalnostjo sama priklcala nad svoje obzorje.

## Nepolitični predsednik DN



Za novega predsednika skupščine DN v Zenevi je bil te dni izvoljen delegat Indije Aga Kan, čigar kandidatura je brez političnega obeležja

### Tudi one hočejo brant domovino...



Filmske naraščajnice studija Tokio-Oizumi so se ponudile za pomoč japonski vojski. Na sliki vidimo, kako jih častniki japonske vojske instruirajo v manipuliranju s strojnimi

## Samotarji na severnem tečaju

S postaje Severni tečaj sporoča Papanin, da se je mraz do 10. t. m. še poostрил in da znaša do petnajst stopinj pod ničlo. Odprava se mora brigati že za priprave za zimo. Šotore so premestili, da bi imeli dostop do proste vode. Drugi vodni viri so že pod ledom. Odpri viri so zaščtili tako, da so okrog nje zgradili detelo ledeno steno. Šotore so pokrili z gosjimi peresi, ki naj preprečijo do stop mirnemu zraku.

## Panoptikum za ženska oblačila

V Newyorku so pravkar otvorili panoptikum ki vzbuja veliko zanimanje v javnosti. V tem panoptiku so razstavili znamenita ženska oblačila iz vseh dob.

Od lepe Helene preko žen Henrika VII. do poročnih toilet vojvodinje Windsorske opaziš tu vsa oblačila v čudovitih kopijah. Samo toleta lepe Helene ima 22 m svile in je stala 2000 dolarjev. Nerodno je le to, da prav za prav nihe ne ve, kakšna je bila ta lepa Helena ali je sploh žvela in kako se je oblačila. Svile pa v tistih časih prav gotovo ni poznala.

## Blackpoolske luči

Z enim samim obratom bodo v prihodnjem tednu prižgali 300.000 barvstih žarnic in 10 km dolgo občeje pri Blackpoolu se bo spremeno v trenutku v praviljino deželo. »Blackpoolske luči«, kakor se imenuje ta iluminacija, so najslajnejša prireditve svoje vrste na svetu. Za to razsvetljavo so postavili nad tisoč drogov in porabili nad 43 km vences za okras. Vse material za iluminacijo je veljal skoraj 100.000 funtov sterlingov, instalacijo in porabo toka pa so preračunali na 18.000 funtov.

## Nesreča v švicarskih gorah

20-letni avstrijski turist Mandel je splezal v južno steno Sesa Plane in na nekem mestu ni vedel več ne naprej ne nazaj. Ključal je na pomoč in na švicarski strani gorovja se je sestavila reševalna ekspedicija, ki mu je od zgoraj spustila vrv. Z zadnjimi močmi se je Mandel na to vrvo privezal.

Med tem, ko so ga vlekli v višino, pa je izdihnil. Ekspedicija, ki je imela za seboj sedem ur najbolj napornega dela in je bila sama do kraja izčrpana, ga je tedaj pustila viseti na vrvi in je odšla. Truplo bodo dvignili, čim se bo popravilo vreme. Ponesrečenec je plezal bos in je imel na sebi samo hlače, srajco ter gumast površnik.

## Zmeda med sirom in lordom

Rim se smeje nerodni blamaži, ki so jo doživeli nekateri londonski listi. Ti so pred nekoliko dnevi napadli angleško vlado, da je »ne da bi obvestila javnost« britskega veleposlanika v Rimu, sira Erica Drummonda, preko noči zamenjala z nekim neznanim lordom Perthom. Listi so hvallili »odrinjenega« sira Erica za angleško-italijansko zližanje. Prepreno so ti listi izvedeli, da je včerajšnji sir Eric Drummond istoveten z današnjim lordom Perthom. S smrtjo svojega brata, lorda Perth, je namreč popularni veleposlanik sam postal lord Perth.

## Veliki jesenski manevri francoske vojske v Normandiji



Poroče" smo že, da je priredilo vrhovno vodstvo francoske vojske velike manevre v Normandiji. Na sliki vidimo oddelk topništva na potu k postojankam

## Filmski aparat

### v vsako šolo!

### Pameten odlok čl. prosvetnega ministra

Češkoslovaško prosvetno ministrstvo hoče napraviti pouk čim bolj živ in je sklenilo, da bo šolski film proglašilo za učni pripomoček. Pred kratkim je imenovalo v svojem področju posebnega referenta za šolski film. V bližnjih dneh bodo v tej stvari sledile nove odredbe in smernice.

Te smernice se bodo bavile v glavnem s cenzurnimi vprašanji, z vprašanjem organizacije in odredb za izdelovalce filmov. Že te dni prejmejo vsa šolska vodstva vprašalno polo, s katero hočejo ugotoviti, koliko filmskih aparatov je v raznih šolah že v rabi in katere filme predvajajo. Za sedaj obstoji namera, da bi dali vsakemu šolskemu okrožju več aparatov na razpolago, ki bi krožili po vseh šolah, počasi pa dobe vse šole svoje projektorje.

Kolikor je znano, imajo češkoslovaške šole danes nad 200 filmskih projektorjev, ki so si jih nabavila vodstva sama. Obstoje tudi trvdke, ki izdelujejo s posebnim ministerialnim dovoljenjem poučne filme, ki jih posojajo šolam. V bodoče pa se bodo krajši in rabljeni filmi kupovali kakor ostali

učni pripomočki. Do konca novega šolskega leta se bodo predvajali lahko tudi filmi, ki jih cenzura še ni sprejela, izbirala jih bodo šolska vodstva sama. Do šolskega l. 1940.-41. pa se bodo poleg ozkih filmov predvajali lahko tudi večji filmi, v kolikor niso gorljivi.

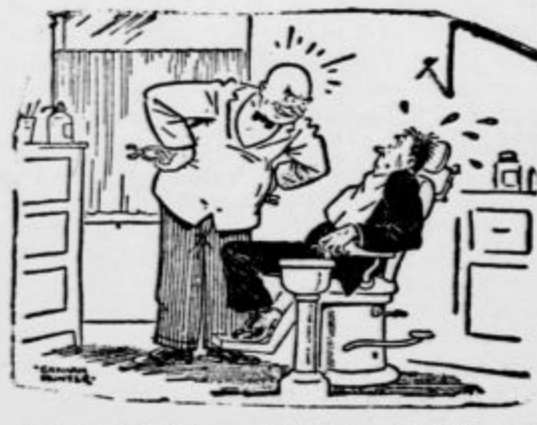
## Oporoka na razglednici

Neko berlinsko sodišče je moralo odločiti o nenavadni oporoki. Pred kratkim je umrl mož, ki je bil poslal svojemu sinu razglednico in na tej razglednici mu je sporočil, da ga postavlja za edinega dediča vsega svojega imetja. Podpisal se je kot »vaš otec. Sin je to razglednico proglašil za zadnjo voljo svojega očeta in je zahteval vso dedščino. Hei, njegova sestra, pa je oporoko v tej obliki osporavala. Sedaj je odločilo sodišče, da ja ta oporoka na razglednici vendarle v polnem obsegu veljavna.

## A NEKDOTA

Louis XIV. se je rad pomenkoval z Bossuetom, ki je bil sijajen pridigar. Posebno veselje je imel, kadar je spravil patra v zadrego s kakšnim težkim vprašanjem. Nekega dne je zastavil Bossuetu vprašanje: »Kaj menite, ali človek kot kristijan sme obiskovati gledališče.« — Bossuet je skominjal z rameni, nato pa je odgovoril: »Sre, dovolj vzrokov govori proti temu — ampak še več zglodov za to.«

## VSAK DAN ENA



»Tako? Vi ste torej tisti drogist, ki mi je prodal vodo za lase?«  
(»Everybody's weekly«)



# Državna razredna loterija

Državna razredna loterija javlja tem potom, da je za prihodnje 35. kolo srečk do temelja spremenila svoj loterijski načrt.

SREČKE I. RAZREDA 35. KOLA so gotove in bodo dane v prodajo 17. septembra t. l. v 100.000 celih srečkah.

Zrebanje I. razreda bo 20. in 21. oktobra 1937. leta.

Cena srečk za vsak razred je sledeča:

**ena cela Din 200.—; ena polovica Din 100.—; ena četrtina Din 50.—.**

Skupna vrednost dobitkov je povečana ob isti količini izdanih srečk in isti ceni napram prejšnjemu načrtu **od Din 64,320.000.— na**

## Din 64,991.000.—

V tem kolu so pomnožene premije in dobitki tudi v prvih štirih razredih, kakor tudi v samem petem razredu tako, da bodo igralci že v samem pričetku igre, t. j. že od I. razreda sledili z močnim zanimanjem igri v tem interesantnem kolu.

V vseh petih razredih je osem premij in to po:

**Din 2,000.000.—, 1,000.000.—**

tri po **500.000 Din, 400.000 Din** in dve po **300.000 Din.**

Poleg teh premij so še sledeči večji dobitki: osem po **200.000.— Din;**

16 po **100.000.—, 17 po 80.000.—, 17 po 60.000.—;**

19 po **50.000.—, 17 po 40.000.—.**

kakor tudi veliko število drugih večjih dobitkov.

V V. razredu tega kola je vpeljana veliko število dobitkov, ki prej niso obstojali, in to: po

**Din 35.000.—, 25.000.—, 15.000.— 12.000.—.**

Po začrtanem razporedu denarnih dobitkov je povečano v V. razredu število dobitkov iznad **Din 10.000.—** od 105 na 302 dobitka, in bo na ta način skoraj na vsak večji kraj naše kraljevine prišel vsaj en večji dobiček ali premija.

V najsrečnejšem primeru, z možnim združenjem premije in dobitka v V. razredu, lahko zadene na eni celi srečki

## Din 3,200.000.—

Za izplačilo dobitkov jamči država kraljevine Jugoslavije.

Srečke zamorete dobiti pri pooblaščenih prodajalcih in njihovih preprodajalcih, ki jih ima skoro vsak večji kraj.

Pobližna pojasnila z loterijskim načrtom in splošnimi pravili se dobe na zahtevo brezplačno pri vseh pooblaščenih prodajalcih srečk.

Kdor kupuje srečke državne razredne loterije poleg osebne koristi, ki jo je možno doseči, obenem pomaga narodnemu gospodarstvu, obrti, industriji in invalidom, ker se razdeli čisti dobiček, dobljen pri prodaji, po zakonu sorazmerno v prej omenjene svrhe.

# S P O R T

## VIII. balkanske igre — post festum

Nekoliko podrobnosti o naših uspehih in neuspehih

Osme balkanske igre so končane. Naši fantje so že svoje domov In jaz z njimi. Tako končujem svoje opise pravzaprav že brez glasa. Saj bi napisal tudi o drugem in tretjem dnevu neposredno od vira, pa je tako prišlo, da smo bili zaradi gostoljubja in pozornosti naših zaveznikov v Mali antanti že kar močno okupirani. Sprejem ter pozdravna večerja zopet drugje in vmes nepozabni izleti v krasno letovišče Snagov ob istoimenskem jezeru in v Sinajo, kraljevsko letno letovišče in še mnogo drugih navdušo zanimivih stvari, to se ni po pač štele v olajševalno okolnost, ako sele sedaj sleže zakasnela pisma. Po tem uvodnem opravičilu bo di beseda najprej o drugem delu tekmovanja, kasneje posebej pa o vsem onem, zaradi česa pišem sele danes.

Dve nedelji in praznik vmes — to so bili tekmovalni dnevi letošnje osme balkanijade, ki so jo Rumuni pripravili skoro bi rekli brezhibno, razen... O tem pa med vrstami. Mi smo bili tretji. Točneje: le tretji. Vseh sedem let smo bili tako stalno drugi, kakor Grki prvi. Kreplek smo že stiskali, da bi jih vzgeli s prestola. Letos se je pa zgodilo celo to, da bi jih skoro »stisnili«. Rumuni, ki so se tudi po sedmih letih že naveličali svojega tradicionalnega tretjega mesta. V lestvici uspehov na balkanskib igrah sodelujočih narodov smo skupno z Grki in Rumuni že vsa leta skupnina zase, dočim volji »spodnja hiša« svoje obračune, kar se tiče presenečenja in podobnega. Tretje mesto pač res ne moremo šteti med uspehe. Spričo povedanega se celo ne. Toda pri borbi za uspeh tradicija ni neovrgljiva. To se je zgodilo letošnje nam. Bili smo res da nekoliko okrnjeni, morda tudi ne v celoti dovolj pripravljeni. Po točkah res nismo uspehi tak kot druga leta, ne bodimo pa zato napram sebi zaradi strogosti premalo objektivni. Res je namreč to, da so uspehi — četudi redki — naših najboljših tekmovalcev celo nad letos doseženimi našimi najboljšimi rezultati. To bi rad poudaril ne toliko v opravičilo, kakor za merilo objektivni presoji. Priznajmo raje nekaj drugega: Grki in Rumuni so bili toliko boljše, da so njihove točke vsaj v glavnem zaslužene.

Uspehe onih tekmovalcev, ki so šteli za točke, to je prvih pet v vsaki disciplini — ste že zapisali. Skoro pa sem dolžan vsaj »post festum« povedati še besedo ali dve o onih naših fantih, ki jim niso polagali lovorjevih venčev na glavo, niti jim niso poklanjali srebrnih plaket. Vse to so po vzhledu Berlina, dobivali le prvi trije zmagovalci takoj po vsaki točki ob svečanem ceremonijelu na odru, kjer je bil zmagovalec v sredini na najvišji stopnici, drugi in tretji pa njemu ob straneh. Na tri jembore so dvigali državne zastave zmagovalcev in igrali himno države, ki ji je njen reprezentant priboril dragoceno zmago. Našo himno smo in so stoji poslušali stirihrat, rumunsko četkrat, Grško pa celo — trinajstkrat. Torej 23 prvih mest in najmanj toliko srebrnih daril za prvake je bilo na razpolago. Bilo je to posebno srebra precej več. Prijatelj Rumuni so se vprav v tej stroki izkazali za dobra računarje. Imajo seveda tudi denar, zato končno niti ni bila tako nezamisljiva njihova učinkovitost poštevanja, ki smo jo živo občutili v praksi ob razdeljevanju daril. Vsak posamezni prvak je dobil kakšno čedno darilo. To je rec. Toda za najboljšo rumunske

tekmovalce, četudi niso imeli izgledov na zmago in tudi res niso zmagali, a so bili vendarle prvi in najboljši med domačimi, so navdušeni mecenji in pokrovitelji rumunske lahke atletike darovali še posebej lepe pokale in bi skoro rekli, da bi marsikak prvak rad zamenjal s svojim drugo ali celo slabše plasiranim kolego iz Rumunije. Po gornji poštevanji je ostalo doma več daril kot jih je odražalo preko meje, od teh največ na jug v sončno olimpijsko domovino. Izkušeni kapetan našega moštva Goič, ki je obredel že dosti sveta, zlasti pa Južno Ameriko, je rekel, da si velja zapomniti gornjo poštevanjo nagradjanja tudi za nas.

Bodi torej v tem »pismu« beseda predvsem o vseh onih naših fantih, ki so sicer dosegli lepe rezultate, a še vseeno premajhne za mesta od prvga do petega in s tem za dragoceno točko. Casopisi večji del o vseh ostalih od petega mesta dalje skorajda niso pisali besede. Uspehe teh fantov naj rešim pozabi. — V reprezentanti smo imeli kar tri juniorje. Lenart za skok ob palici, Bratovža za skok v višino in Kotnika za tek 1500 m. Edini Kotnik je bil od vseh treh toliko srečen, da je prišel med prvo petorico. Celo več. Kot tretjega na 1500 m, kjer je z 4:09 tekel celo za 1,8 sekunde boljše od sedanjega balkanskega rekorda, so ga okinčali z lovorjevim vencom in osrečili s čedno srebrno plaketo. Bilo mu je pač nekoliko gorke pri sre, ko so Gorsku in njemu na čast, Jugoslaviji pa v ponos dvignili na stranski in srednji drog modro-belo-riđi zastavi in se je v prostornem stadionu pred 20 tisoč gledalci oglašila naša »Beže pravde... Naša prerokba, da nas bodo mladi pred tujim svetom že resno zastopali, se je v celoti uresničila. Pik svedra niso zbrali, da bi se še te videlo, smo pa le zadovoljni z njimi. Lenart je skočil ob palici 370 cm. Junior, učence prof. Bakova v Šoli in v sportu. V Somboru na gimnaziji so na oba na vsa moč ponosali. Profesor Bakov je naš državni prvak. Dobro je naučil Lenarta. Morda celo predobro. Štirje so imeli znanko 370. odločala je rutina. Tako je zasedel tretje mesto Grk Travlos. Lahko bi ga bil tudi Lenart. Njegov profesor je bil za spoznanje pred njim. Vido Bratovž je visok 169 cm. To so ugotovili pri službeni zdravniških preiskavi nastopajočih tekmovalcev. Preskočil je 175 cm — torej 6 celih centimetrov nad svojo višino. Res je talent, na srečo je se zelo mlad in bo šel lahko še višje z obema višinama. Enako višino sta dosegla še dva Rumuna — toda sele s četrtim skokom. Tako so Bratovža zrinili nazaj, sicer bi bil lahko najmanj peti, za inž. Marekom z 181 cm. Tako je šla spet ena točka po vodi. Počasi se pa le naberejo, da zaležejo... Sodiški zbor je bil 100 odstotno rumunski. Rekli smo že: organizacija skoro brezhibna, razen... Sodiški zbor je pa le zelo važna zadeva. Končno je vedno bolje, če more človek malo bližje k zapieniku in sodnikom. Le za vsak slučaj sveda. Toliko o našem nadobudnem naraščanju. — Še o drugih vrsto ali dve.

Najboljši jugoslovanski tekmovalce je bil Gorsak. Za svoji zmagi in nova rekorda na 800 m (1:57.1) in 1500 m (4:02.1) je prejel dva čedna pokala. Skoda le, da se je oni zlati pokal, ki mu ga je kot najuspešnejšemu jugoslovanskemu tekmovalcu velikojužno »poklonilo« več naših časopisov, žal ne-

Z nobenim drugim reklamnim sredstvom ne morete doseči enakega učinka, kakor s časopisnim oglašom, čigar delokrog je neomejen. Casopis pride v vsako hišo in govori dnevno desetstisočem bralstvu. Redno oglašanje v velikem dnevniku je najuspešnejša investicija, ki prinese korist trgovcu in kupcu.

znanokje izgubil. Mikić je za svojo zmago v troskoku (1403 cm) dobil le dozo. Tu je »poštevanke« pokazala, da se domačini niso uračunali. Njihov najboljši je pa je dobil pokal. Končno: na svojo pač smejo malo bolj gledati. Se za zmagovalno štafeto 4x400 smo prinesli domov nekaj srebrnega, potem pa je bilanca daril za nas skoro že pri kraju. Na 200 m sta nas zelo dobro zastopala Bauer (22.7) in Kling (22.9). Njuna rezultata sta za naše razmere prav dobra — za Bukarešto pa že premalo za točke. Na 400 m smo odkrili novo zvezdo, Despot, mlad učitelj iz okolice Sibenika, je za celih 7 desetink zboljšal že precej star rekord na tej progi. Sedaj je 50.11! Za nas krasen uspeh. Despot je prav simpatičen, mlad fant. Trenera kar v čevljih nekje po trdi cesti ob obali našega sinjega Jadrana. Prve šprinteriče si je kupil šele v Bukarešti za svetle lepe. Bil je pač največje presenečenje našega moštva. Upajmo, da ne bo nova »zvezda« prekanalu zatolila kakor svetel komet. — Roko na sre, veliko polomijo smo doživeli na dolgih progah. Rumuni so sploh močno presenetili s svojimi zaporednimi programi na 100, 200 in 400 m. Potem so nas »nacvrli« še na 10 km. Naš Bručan je obakrat klavno odpovedal. Bivšega balkanskega prvaka je bilo kar težko prepričati. Njegovo zdravje ni najboljše. To se ni opazilo prvič v Bukarešti. — Štafete razen balkanske so bile kar dobre. Na 4x100 celo s 43.2 nov rekord. V balkanski pa ga je precej »posrakoperil« Srakar Francac. Concordijska iz Tomačevega pri Ljubljani. — Za to pa sta se junaske držala Feri Pieteršek iz Celja in Pančevčan Banščak v štafetah in preko zaprek na 400 m. Drugo in četrto mesto pri Mantikasu je pač lep uspeh za naše. Mantikasa trenutno pač ni mogoče prebiti na tej progi. Morda na 110 m — če bi za nas tekel Vane Ivanovič. Vane je velik atlet a žal tudi velik gospod. Zagrebški sportni tiek ga stalno kuje v zvezde, domovina pa žal že dolgo nima dosti od njega. Kar naprej je na tujem. Doma ga pa tako težko čakamo in želimo.

Dobro je bil tudi Hanzl Gabrsek posebno v štafeti 4x400 m. Tudi njegovo početje žal ni bilo najboljšo, ker bi sicer Hanzl gotovo bolj »potegnit«. Ing. Stepišnik je metal prvič po povratku iz vojske in še to prvič s tremi obrati. Malo ga je skrbelo, da ga ne bo »ven vrglo«. Upajmo pa, da bo drugo leto raje on »ven vrgel« klavno« in to — čez 50 m!

Vas zanima za zaključek še krivulja obiska na zadnjih igrah. Pravi termometer sportnega zanimanja. Prvi dan 19 tisoč lju-

di, Rumuni so trenutno drugi. — Takoj na praznik; že 20 tisoč gledalcev. »Domači« so še vedno krepko drugi. Zadnji dan: 35 tisoč navdušenih navijačev. Rumuni so ostali drugi. — Kako bi pa pri nas rasla taka krivulja »navdušenja. Raje ne selaj, morda o tem ob drugi priliki. B. S.

SK Bata v Ljubljani Z ustanovitvijo Batinih tovarn v Borovem je vstal SK Bata in se v kratkem času s svojimi uspehi uvrstil med elite jugoslovanskega nogometa. Saj ni čudo. Vodstvu tovarn, ki je prevzelo organizacijo nogometnega kluba, so zaradi krize in pomanjkanja služb stale na razpolago najboljše moči jugoslovanskega nogometa. S trdo disciplino, ki se je prenesla s tovarn na igrišče, je uspelo češkim trenerjem povezati igralce, ki so bili zbrani iz vseh delov naše države, v solidno enoto, ki danes predstavlja eno najboljših jugoslovanskih moštvo. Dokaz za to so nešteti porazi beograjskih in zagrebških klubov v Borovem. Naš ligaš potrebuje pred odhodom v Beograd, kjer ima odigrati prvenstveno tekmo s tamkajšnjim Jedinstvom, močnega nasprotnika, da vigr a enajstoric, ki je z uspehom nastopila proti sarajevski Slaviji. Krivda na pičlem programu prijateljskih tekem ni pri vodstvu Ljubljane, pač pa so temu krive naše sportne razmere. Za dobro inozemsko moštvo je potrebno dosti denarja. V ugodni jesenski sezoni bo vodstvo kluba še enkrat pokušalo privedi tekmo večjega stila. Sportno občinstvo naj se zaveda, da je v nedeljo treba kasirati preko 10 tisočakov, da ne bo imel klub deficita! Z željo, da bi se nedeljska tekma odigrala pred polno hišo, apeliramo na sportno publiko, da se je polnoštevilno udeleži. Naš ligaš počiva od 26. septembra do 17. oktobra, ko zopet igra ligaško tekmo s Hajdukom v Ljubljani. Uspeh bo dosegel le, če bo imel vsako nedeljo dober trening.

Zveza slovenskih lahkoatletskih klubov. Danes važna seja k. o. ob 20., t. o. in u. o. ob 20.30 v tajnistvu. Vabljeni gg. Zerjav in Beranek (SK Korotan).

SK Ilirija (lahkoatletska sekcija). Drevi ob pol 19. v klubovem lokalu v Selenburgovi ulici I/II. (palača Bač) obvezen sestanek vsega članstva. Važen in nujen razgovor za jutrišnji in nedeljski miting. Sestanek bo trajal le pol ure. Ob 15. na telovadisu Ljubljanskega Sokola sestanek sa-

# Nova pot do rešitve Vaših las.



Zdaj je v Vaših rokah, da napravite konec izpadanju las ter da imate zdravo rast las namesto redkih in tenkih las. Vzrok prhuta, izpadanja las, redkih in mrtvih las je po večini vedno isti: slabost in nezadostna hrana tkiva za stvarjanje las. Lasne korenine ne dobe iz krvi več dovolj tvarin, ki so jih potrebne za tvorbo las. To brezpogojno potrebno hrano za lase je treba zato lasnim koreninam dovesti od zunaj. Z odkritjem Neo-Silvikrina, naravne hrane za lase, je rešeno vprašanje, iz česa mora ta hrana biti sestavljena. Silvikrin je koncentrirana raztoplina 14-erih substanc za stvarjanje las, ki se iz njih proizvajajo lasje, in sicer v sestavini, kakor jo usvira sama narava. S tem odkrit-

jem je negovanju las in ohranitvi rasti las pokazana nova pot. Silvikrin premaca alabost v koreninah s tem, da dovaja tkivu za tvorbo las naravno hrano za lase, ga krepi in usposablja za novo rast. Hrana za lase Neo-Silvikrin je predelana tudi v Lotionu Silvikrin. Uporablajte ga kot vodo za lase pri svojem vsakodnevem negovanju las. To je edina voda za lase, ki vsebuje to hrano za lase. Ona hrani lasišče, ga osvечи in ohrani zdravo. Prhuta in izpadanja las se ni treba več bati, ker od Silvikrina lasje rastó. Silvikrin pa tudi polepša Vaše lase. Dosti je, da zjutraj lase in lasišče namočite s Silvikrinom. To Vam bo za vedno pregnalo strah pred plešavostjo.

Ta zaščitni znak Silvikrina hoče skovito in očividno prikazati, da se izpostavlja nevarnosti, da postanete plešasti, če ne negujete dobro svojih las in če vedno ne skrbite za to, da bi Vaše lasišče bilo zdravo in da na njem nimate prhuta. Uspešno in zato cenéno nego las Vam omogočajo preparati Silvikrin.

## Silvikrin naravna hrana za lase

### Kaj Vam je potrebno!

Za vsakodnevno negovanje las zahtevajte Lotion Silvikrin.

Za rast las in proti prhljaju zahtevajte naravno hrano za lase Neo-Silvikrin.



Silvikrin se prodaja po celem svetu. Proizvajanje je zavarovano z mednarodnim patentom.

Z vsakdanjo uporabo vzdržuje kožo na glavi zdravo in rodovitno, oživlja tkivo za proizvajanje las, pospešuje rast las in povzroča, da pride do popolnega izraza vsa naravna lepota las. Onemogoča delanje prhljaja in izpadanje las, kakor tudi motnje v rasti las.

- Mala steklenica . . . Din 27—
- Steklenica za 2 meseca Din 48—

Nov preparat, ki s sunanjim dovajanjem organske hrane za lase uspešno hrani tkivo za proizvajanje las ter ga usposablja za novo, zdravo rast las. V resnih slučajih izpadanja las, trdovratnega prhljaja, redčenja las in kadar preti plešavost.

- Steklenica za 1 mesec Din 66—

Skrbite za kožo svoje glave, pa bo tudi koža Vaše glave skrbela za rast Vaših las!

# Silvikrin poživilja rast las

Dobi se v vseh strokovnih trgovinah.

merjenje tekalšča. G. dr. Bradac se naproša, da prisostvuje kot službeni delegat zborni sodnikov. SK Zalog. V soboto ob 20. obvezen članski sestanek pri Torniču. V nedeljo prvenstvena tekma s Mladiko. Igralci naj bodo na igrišču na Kodoljevem pol ure pred pričetkom tekme. Škerjanc, Franci, Vendl, Završnik Vinco sigurno. Izredni občni zbor kluba bo 3. oktobra ob 10. v salonu g. Torniča. Ker ima pravico do glasovanja samo oni, ki ni v zastonosu s članarino, pozivlje odbor vse člana, da isto pravočasno povarnijo. SK Svoboda. Danes od 15.30 — 17.30 obvezen trening vseh igralcev. Točno ob 19. članski sestanek v Del. zbornici, ob 19.30 odborova seja. Zemljak v nedeljo ob 10. v naši garderobi.

# RADIO

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih radijskih postaj dobite v vodilni in bogato ilustrirani slovenski radijski reviji »N a š V a l e.« Mesečna naročnina samo 12 din. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Knafljeva ulica 5. Sobota 18. septembra Ljubljana 12: Plošča. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13.15: Plošča. — 14: Vremenska napoved. — 18: Za delopust igra Radio orkester. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Belokranjci in njihova pokrajina (prof. Ivan Simonič). — 19.50: Pregled sporeda. — 20: O zunanjih politiki (dr. A. Kuhar). — 20.30: Muzikalen pisan večer pod geslom: »Počitnice so mimo, spet stari tek začnimo«. — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Radio jazz. Beograd 17.20: Orkestralen koncert in plošča. — 20: Ruska glasba. — 20.30: Orkester. — 21: Lahka in plesna muzika. — Zagreb 17.15: Koncert ork. — 20: Ork. in klavirski koncert. — 22.20: Lahka in plesna muzika. — Praga 19.25: žalna glasba, reportaže in predavanja. — Varšava 19: Zborovsko petje. — 21.05: Koncert orkestra in solistov. — Dunaj 12: Lahka godba. — 15.15: Orkester mandolin. — 16.40: Plošča po željah. — 19.25: Leharjeva opera »Ciganska ljubezen«. — 21.40: Nemške pesmi. — 22.20: Ples. — Berlin 19.20: Godalni kvintet. — 20.10: Izlet po Sprevi. — 22.30: Lahka in plesna muzika. — München 19: Lahka godba orkestra. 20.10: Zabaven sobotni program. — 22.30: Plesna muzika. — Stuttgart 19: Manevrske slike. — 20: Vredota.

